

DE LAATSTE WIL EN TESTAMENT VAN WILLIAM HUNTINGTON

*Waaraan toegevoegd een beschrijving en enkele brieven over Huntingtons laatste dagen,
en sterven, geschreven door diverse personen.*

WILLIAM HUNTINGTON

In leven bedienaar des Evangelies

in Providence Chapel

te Londen

DE LAATSTE WIL EN TESTAMENT VAN WILLIAM HUNTINGTON

Een dienstknecht van Christus en om Zijntwil ook van de Kerk

Geef bevel aan uw huis, want gij zult sterven, Jesaja 38: 1

Een wijs man beschikt zijn zaken met recht, Psalm 112: 5.

VOORREDE.

Geliefde broeders en zusters in het geloof van onze Heere Jezus Christus.

Daar ik een oorgetuige geweest ben van veel twistredenen en een ooggetuige van menigvuldige geschillen in onderscheiden families belangende de laatste beschikking over hun tijdelijk goed en daar ik soortgelijke twisting en tweedracht wens te vermijden, was mijn gedachte, dat het ten hoogste noodzakelijk was om mijn Laatste Wil en mijn Testament te maken, volgens die wetten, welke niet wederroepen mogen worden. En daar ik in tijden van nood ondervonden heb, dat ulieden naast God mijn beste vrienden zijt, zo dacht ik het gepast u er een gedrukt afschrift van te geven, opdat ulieden daardoor de voldoening zou smaken te weten op welke wijze ik zowel over mijn levende als dode have beschikt heb, welke, zoals u licht zult begrijpen, niet zulk een grote waarde vertegenwoordigd.

Om eveneens die eindeloze onenigheden, rechts gedingen en ongelijken te voorkomen, waardoor de onschuldigen zo herhaaldelijk gekweld worden na het overlijden van welmenende maar verkeerd ingelichte testamentmakers, zo heb ik nu acht jaren geleden iemand aangezocht of Hij het op zich zou willen nemen mijn enige uiterste Wiluitvoerder te zijn, en Die, ik ben er ten volle van overtuigd, zonder verandering is of schaduw van omkering. Jak. 1: 17. De heerlijke Persoon, die ik uitgekozen heb, is (met alle eerbied zij het gezegd.) mijn gemeenzaamste en mildadige Meester, in Wiens dienst ik al het goed verzameld heb, dat nu mijn eigendom is, uitgenomen een oude lederen wijnzak Jozua 9: 4) een spinnenweb (Jes. 59: 5) een wegwerpelijk kleed (Jes. 64: 6) een bewindsel des aangezichts (Jes 25: 7) een paar bevlekte schoenen (Jozua 9: 5) een bed, dat te kort en een deksel dat te smal is (Jes. 28: 20) een oude roestige wapenrusting (Lukas 11: 22) en een gebroken anker van een vergaand schip (Jes. 33: 23, welke door een listige advocaat in een valse en bedrieglijke vrede gehouden worden; hoewel er geen waarschijnlijkheid bestond, dat ik ze verliezen zou.

In deze armzalige, ongelukkige, blinde, ellendige en naakte toestand (Openb. 3: 17) trad ik in dienst bij mijn tegenwoordige onwaarderebare Meester, die zó laag neerboog om mij te wassen, te kleden en te voeden, (Openb. 3: 18) en een eeuwige overeenkomst met mij te maken; of liever, *een eeuwige overeenkomst aan mij te openbaren*. Zeer vriendelijk vertelde Hij mij, dat Hij zelf mij mijn werk zou leren en dat Hij mij zo weelderig als een dienstknecht zou opvoeden, opdat ik eindelijk Zijn zoon mocht worden (Spr. 29: 21). Mijn loon zou zijn één penning per dag van de Jeruzalemse munt. Twee penningen gaf Hij mij als handgeld bij mijn indiensttreding, (Lukas 10: 35) van welke ik er één dikwijls verloren heb, maar met behulp van een kaars en de bezem van zelfonderzoek heb ik haar teruggevonden tot vertroosting van mijn eigen ziel en van vele anderen. Deze penning werd nimmer roestig, want ik kon er het beeld en opschrift altijd duidelijk van onderscheiden. Bovendien vertelde mijn Meester mij ook nog, dat ik een erfgenaam zou zijn van de oneindige Godheid en een mede-erfgenaam met Hem van die onbegrijpelijke erfenis, of om het met Zijn eigen woorden uit te drukken: *Mijn Vader zal uw Vader en mijn God zal uw God zijn*. Joh. 20: 17.

Ik was door verbazing aangegrepen over de gemeenzaamheid, de onverwachte en onverdiende gunst van een Vreemde, terwijl zoveel van mijn bekenden zich ver hielden van mijn klacht en zich hielden als of zij niet wisten, dat mijn ziel in tegenspoed verkeerde. Zeer verheugde het mij aldus van mijn

oude meester ontslagen te komen, daar ik zeer toornig op hem was en door droevige ervaring wist, welke vreselijke bezoldiging ik zou ontvangen als deze mijn levensdraad zou zijn afgesneden. Onder vele tranen deelde ik mijn tegenwoordige Meester mee, *dat ik getrouw geweest was aan de onrechtvaardige Mammon*, waarop Hij antwoordde: *Ik zal u de ware rijkdom geven*.

Toen de bestemde dag aangebroken was trad ik in mijn nieuwe dienst met onuitsprekelijke vreugde en vol van heerlijkheid en gedurende een geruime tijd verrichtte ik mijn werk uit liefde tot mijn Meester, *en met een eenvoudige oog*. Matth. 6: 22. Maar toen het verbond tussen ons gemaakt, getekend en verzegeld was en toen ik in staat was de inhoud te lezen en zag, dat het Hem niet mogelijk was mij ooit weer te ontslaan, of de overeenkomst te vernietigen, begon ik, mijn oor lenende aan slechte raad, mijn voordeel te doen met haar vastigheid. Toen mijn Meester dit bemerkte verbood Hij mij in de ontvangkamer te komen en zei, dat ik aan de deur moest blijven staan. Spoedig werd ik gewaar dat mijn hovaardigheid mij uit de opperzaal geworpen had en dat mijn hoge geest mij deze val berokkend had. Spr. 17: 18. Elke nederige die naar boven ging werd binnen gelaten, maar tot mij werd gezegd: *Geef deze man plaats*. Aldus was mijn bovenste plaats gedurende vele weken leeg en was ik genoodzaakt met schaamte de laagste plaats te nemen en te staan op de gaanderij als een portier als een schouwspel voor anderen.

Daar ik anderen in- en uit zag gaan en welde vinden Joh. 10: 9, werd mijn ziel zo met jaloersheid vervuld, dat de vlam er van al mijn liefde tot de Meester en het gezin, ja zelfs alle aangename vereniging met hen scheen te verteren. Hoogl. 8: 6. Hier raakte het verbond uit mijn gezicht en begon ik te vrezen voor altijd ontslagen te zullen worden. Toen mijn hoop begon te zinken kwam zinneloze wraakzucht boven en was het niet, dat mijn mond als met een breidel was dicht gebonden, dan zou ik tot mijn zonde nog overtreding bijgevoegd mijn Meester dwaselijk beschuldigd en mijn redenen tegen God vermenigvuldigd hebben. Ja, ik zeide in mijn haasten dat beide profeten en apostelen leugenaars waren. Psalm 116: 11.

In deze toestand bleef ik geruime tijd liggen, te trots zijnde om iemand van het gezin te vragen mijn voorspraak te willen zijn, daar ik eertijds de betrekking van sleuteldrager vervuld had. Maar daar ik al verder wegzonk verviel ik zelfs van mijn ambt als portier en eer ik het zelf wist was ik in het verbeterhuis gebracht. Ik begon nu tegen te spartelen, maar bemerkte al spoedig dat mijn voeten in de stok gelegd waren. Job 43: 27. Maar ach, aan welke wrede jaloerie, aan welke duisternis en vreze, aan welke verschrikking en angst, aan welke spijt en wrevel was ik hier in deze duistere cel ten prooi! Ik was zonder licht als alleen een schemering door de traliën, door welke ik velen zag heen en weer gaan. Hier echter werd ten laatste mijn hoogmoed geheel verbroken, en werd ik een smekeling gemaakt. Aan de een vroeg ik om een appel (of belofte) en aan een ander vroeg ik om een weinig wijn (of vertroosting). Maar het vuur der jaloersheid vlamde zo hoog in mijn binnenste op, dat ik mijn geestelijke smaak geheel verloren had; alles was zo onsmakelijk, dat, om de woorden van Job te gebruiken, *het niet meer smaak had als het witte eens dooiers*. Job 6: 6.

In deze toestand bleef ik voortgaan, totdat mijn ziel weigerde getroost te worden, Ps. 77: 2. Maar daar ik een ander persoon de ontvangkamer zag binnen gaan verzocht ik haar mijn Meester te willen meedelen *dat ik krank was van liefde*. Hoogl. 2: 5, en daar het wel was met haar ziel smeekte ik haar eens aan Jozef te willen gedenken. Spoedig hierna kreeg ik over mijn gedrag terug te denken al de tijd, dat ik in dit verbeterhuis was opgesloten gehouden en werd ik gewaar, dat ik nagelaten had smeekschriften bij Zijn Majesteit in te dienen, het welk was zonde tot zonde toedoen Job 15:4. Deze overpeinzing veroorzaakte, dat ik deze smartelijke klacht op zond: *Hij besluit iemand en hij kan niet uitkomen*. Daar ik enige verlichting vond zwelgde ik mijn speeksel in, Job. 7: 19 en zocht naar een Schriftuurlijk bewijs, wat een moedig geloof recht gaf om te handelen. Ten laatste kreeg ik vat aan deze besliste verklaring: *Ziet, zo Hij mij doodde zou ik niet hopen!* Mijn gezegende Heere hoorde het, want naderhand leerde ik dat Hij slechts achter de muur stond. Hoogl. 2: 9. Kort hierop daalde dat zoete woord in mijn gemoed: *Ik zal opstaan en tot mijn Vader gaan*, Lukas 16: 12. Ik gevoelde dat het woord *mijn* op mij toepasselijk was en veranderde het daarom in een Schriftuurlijk gebod: *Ik ben Uwe*,

behoudt mij. Psalm 119: 94. Ik kwam nu in een geestvervoering en zag, een licht in het verbeterhuis schijnen, terwijl mijn gezegende en heilige Meester Zichzelf vertoonde door de traliën in al Zijn geverfde klederen en scheen op mijn onwaardige ziel met ongewone luister. Joh. 14: 21. Ik dacht dat mijn geloof Hem even duidelijk zag als enig natuurlijk oog Hem ooit zag, toen Hij aan het kruis hing Lukas 12: 10. Het woord, wat Hij aan mijn ziel toepaste was: *zo wie Ik liefheb die bestrafte en kastijd Ik en Ik gesel een iegelijk zoon die Ik aanneem.* Mijn ziel ging uit vanwege Zijn spreken. Hoogl. 6: 6. Maar toen Hij Zijn gezegende en krachtige hand door het gat van de deur stak werd mijn hart zo verwijdd, dat mijn ingewand om Zijntwil ontroerd werd. Hoogl. 5: 4.

Ik dacht dat ik tot Hem opzag, totdat mijn ziel als wegsmolte en in een gelovig gezicht van zijn stervende liefde zag ik mijn lage ondankbaarheid in al haar mismaaktheid, dat mij deed uitroepen: *Met het gehoor des oors heb ik U gehoord, maar nu ziet U mijn oog; daarom verfoei ik mij en ik heb berouw in stof en as.* Job. 42: 5, 6. Ik ondervond nu zulk een zielsvreugd, dat ik niet anders dacht als dat ik sliep en het een droom was, daar ik het voor onmogelijk hield, dat zulk een als ik dermate van God begunstigd kon worden. Maar toen ik mij begon te bewegen, ondervond ik dat ik mijn keten werkelijk verloren had en ondervond ik opnieuw een zoete verwijding van mijn ziel. Dit vervulde mijn mond met lachen en mijn tong met gejuich, terwijl ik uitriep: *Toen de Heere mijn gevangenis wendde, was ik als degenen die dromen.* Psalm 126: 1. Dit was de tweede maal, dat Hij kwam om zijn werk aan mijn ziel te verlevendigen, nadat ik mij gedurende een lange tijd tegen Hem gesteld had. En nu leidde Hij mij opnieuw in het wijnhuis en de liefde was Zijn banier over mij, Hoogl. 2: 4. Ik was ook verblijd er onder te zijn. Echter kon ik niet nalaten op mijzelf te staren voor mijn lage ondankbaarheid, want hoewel Hij mij vergiffenis geschonken had kon ik mijzelf geen vergiffenis schenken. Maar als hij door de kamer wandelde riep hij deze en geen toe: "Geef deze man plaats" terwijl voor deze tot mij het bevel gericht werd om plaats te geven. Deze laatste stem was de aangenaamste, want het is beter dat men tot u zegge: *komt hier boven aan, dan dat men u vernedere voor het aangezicht eens prinsen, die uw ogen gezien hebben,* Spr. 25: 7. Nog nimmer had ik zulk een hoge plaats gehad; mijn gewone plaats was ongeveer aan het midden der tafel, maar nu was ze naast de Meester zelf. Ik zat en weende en in mijn hart overlade ik Hem met zegeningen; in al Zijn zoete gesprekken eindigde Hij met een zegen voor Petrus in het bijzonder. Wel is het waar dat dit niet mijn ware naam was; dit weerhield mij echter niet, dat ik mij dit alles toe-eigende. Want hoewel ik hem niet met vreselijke eden had verloochend, wist ik toch dat er genoeg vloeken in mijn hart waren opgeweld, ja, dat het alleen Zijn wederhoudende genade geweest was die mij belet had ze uit te spreken. Nochtans mogen allen die Hij uit het verbeterhuis brengt avondmaal met Hem houden, Openb. 3: 20 en krijgen zij die aan het hoofd der tafel geplaatst zijn, de grootste portie, ja vijf maal groter dan de anderen. Maar deze eer wordt altijd vooraf gegaan door de nederigheid. Spr. 14: 33. Toen ik mijn blikken naar de aanzittenden richtte, zag ik dat velen in zijn tegenwoordigheid lager geplaatst werden; weer anderen waren mooi op weg om portiers te worden; het is echter beter een dorpelwachter te zijn in zijn geestelijk huis dan te wonen in de tenten der goddeloosheid.

Deze goedertieren daad van vermenigvuldigende vergiffenis heeft zulk een zielsvernederende uitwerking, dat ze mij bekleedde met ware ootmoed en mij leerde vele dagen achtereen te wandelen in de paden der zelfverfoeiïng. Ook scheen de eeuwige verkiezing hier helder in door, want klaar is het, dat God aan enige duizenden dienstknechten tegelijk hun doodvonnis heeft aangezegd, die minder schuldig stonden aan opstand van de harten als ik; dit was als een zoon. Ja, ook heeft hij vele dienstknechten ontnomen al de versierselen, welke hij hun gegeven had en hen voor eeuwig uit zijn huis gezet, hoewel zij minder schuldig waren aan opstand van de harten als ik. Maar dit is overeenkomstig Zijn eigen wetten, want aan een dienstknecht is niets verzekerd, maar aan een zoon alles. "Zo zegt de Heere, Heere: Wanneer de vorst aan iemand van zijn zonen een geschenk zal geven van zijn erfenis, dat zullen zijn zonen hebben; het zal haar bezitting zijn in erfenis. Wanneer hij van zijn erfenis een geschenk zal geven aan een van zijn knechten, die zal dat hebben tot het vrijjaar toe; dan zal het tot de vorst wederkeren; het is immers zijn erfenis, zijn zonen zullen het hebben. En de vorst

zal niets nemen van de erfenis van de volks om haar van haar bezitting te beroven; van zijn bezitting zal hij zijn zonen erf nalaten, opdat niet Mijn volk een iegelijk uit zijn erfenis verstrooid worde, Ezech. 46: 16, 17 en 18. De Zaligmaker verklaart deze woorden aldus: *Want wie heeft zal gegeven worden en hij zal overvloedig hebben, maar wie niet heeft van die zal genomen worden ook dat hij heeft*, Matth. 13: 12. Bij tijden onthield mijn meester mij mijn dagelijkse penning, opdat mijn geloof zou leren te roepen dingen die niet zijn alsof zij waren. Evenals God soms spreekt van dingen, die nog gebeuren moeten, als of ze al geschied waren, zo eigent het geloof zich ook zaken toe, welke zij niet in haar bezit heeft. Aldus is *het geloof een vaste grond der dingen die men hoopt en een bewijs der zaken die men niet ziet*. Hebr. 11: 1.

Mijn vrienden zouden echter tegen deze mijn wil kunnen inbrengen en zeggen, *dat een testament niet van kracht is zolang de testamentmaker leeft*.

Hoewel dit in sommige gevallen waar is, nochtans niet in alle. Wij genieten de nalatenschap van het Nieuw Testament en nochtans is er getuigd, dat de Testamentmaker eeuwig leeft en velen genoten de nalatenschap voor Christus' dood, terwijl het zwaard der gerechtigheid sliep, In de loop van mijn bediening ben ik door vele personen bezocht geworden, die mij raad kwamen vragen omtrent het maken van hun laatste wil. Hun grootste zorg scheen hierover te lopen, of zij wel een vaste vleeselijke arm zoude vinden om hun executeur te zijn en een eerlijk rechtsgeleerde om hun testament te maken. Ik geloof niet dat zij in hun zoeken naar een eerlijk rechtsgeleerde beter zullen slagen, dan Salomon in zijn zoeken naar een eerlijke vrouw. Ik heb opgemerkt dat geen van deze testamentmakers er een woord over repte, dat Jezus Christus nodig was in de beschikking van hun zaken. Die Wonderlijke Raadsman werd geheel buiten de zaak gehouden; zij hielden raad maar niet met Hem. Abraham echter handelde op een geheel andere wijze. Hij neemt Eliëzer zijn knecht (die een getrouw, Godvrezend man was) om zijn executeur te zijn. Hij doet hem eerst zweren bij God en gaf hem al zijn goed over en zegt hem hoe hij heeft te handelen. In het geloof zendt hij hem om een vrouw voor zijn zoon en erfgenaam te zoeken en het moet er zulk een zijn die uitverkoren is door de Engel van het eeuwige Verbond. En indien de Engel niet zou vervullen hetgeen Abrahams geloof hem had doen op zich nemen, dan zou de executeur vrij zijn van de eed van de testamentmaker.

Toen Abraham aldus zijn testament gemaakt had en zijn God en Zaligmaker door het geloof had gebonden (die een erfgenaam is van alles, rijk in zegeningen, rechtvaardig in al zijn wegen en in staat alles uit te voeren wat het geloof Hem toevertrouwt) toen stierf hij en gaf zijn zoon in het geloof aan Christus over. Izak oogste de vruchten van zijns vaders vertrouwen.

Ten eerste kreeg hij een deugdelijke huisvrouw Gen. 24: 67 en een die bij God vermocht in het gebed; een liefhebbende, gelovige, biddende huisvrouw is waarlijk een hulp.

Ten tweede wordt zij vruchtbaar gemaakt in antwoord op Izaks gebed. "Izak zaaide in datzelfde land en hij vond in datzelfde jaar honderd maten, want de Heere zegende hem. En die man werd groot. Ja, hij werd doorgaans groter, totdat hij zeer groot geworden was." Dit is zijn zaken richten overeenkomstig Gods gebod. Laat uw weduwen achter en Ik zal hen in het leven behouden en laat uw weduwen op Mij vertrouwen. Jer. 40: 11.

Ook in Amrams testament scheen het geloof het grootste aandeel te hebben, zowel in het leven van Mozes te redden als in hem te bewaren. Het geloof zag dat het een schoon kind was en dat verzwakte de vreze voor des konings gebod. Het geloof bouwt de drijvende wieg en verbergt hem er gedurende drie maanden in; het gelovig gebed brengt Gods bewarende hand over hem, de blezen bedekken hem en geen krokodil durft hem te naderen. De arme Mozes was veroordeeld zodra hij ter wereld kwam, want het vonnis viel op het geslacht niet op de misdaad: *de zonen zult gij doden!* Aldus was hij door de wet van een tiran dood, zodra hij ter wereld kwam en moest de vallei der schaduw des doods binnentreden, zodra hij het levenslicht aanschouwde. Maar niettegenstaande dit alles geeft het geloof dit wicht aan God over, die de goddeloze weerhoudt zijn voornemen uit te voeren. De wetgever moet het kind op zijn eigen kosten groot brengen en hij die het doodvonnis tekende wordt de grootvader

van het aangenomen kind. Mozes moet leven in het huis van zijn eigen vader onder de bescherming der prinses, terwijl het geloof der ouders een dubbele vergelding ontvangt.

Ten eerste dat hun zoon leefde en ten tweede, dat zij door het hof betaald werden voor het zogen van hun eigen kind. Ten laatste openbaarde zich het geloof als een erfdeel in Mozes; hij veracht zijn aanneming, ziet op het loon. Hij verkiest het kruis van Christus en ziet de Onzienlijke; wordt een profeet, een middelaar en ten laatste wordt hij koning gemaakt in Jeschurun. Dit zijn enige der gezegende vruchten als men God aanstelt tot een Voogd over zijn zaad. Izak en Jacob handelen zo met hun kinderen; eerst zegenen zij hen in de Naam van God, geven hen en alles wat zij hebben aan Hem in het geloof over en smeken daarna om Zijn genade en Voorzienigheid hun ten goede.

Als men zijn testament maakt en zijn kinderen overgeeft in de handen van een rijk wereldling zonder God in het gebed te zoeken of zijn geloof in Hem te stellen, is dit de enige weg, dat onze kinderen van hun kindsheid af door de duivel heen en weer geslingerd zullen worden Markus 9: 22. Nochtans, hebben alleen zij, die in Christus geloven, dit voorrecht hun eigendom aan God over te geven, als die nalaten wat werkelijk hun eigendom is. Onrechtvaardig verkregen goed zal spoedig, door Gods vloek vergaan zijn, maar is het op een eerlijke wijze in de vreze Gods verworven en dat in antwoord op het gebed des geloofs, wordt het geheiligd en aangenaam voor ons gemaakt met een gevoel van Zijn eeuwige liefde in Christus Jezus. Daarom staat er ook: *De zegen des Heeren die maakt rijk en Hij voegt er geen smart bij.* Spr. 10: 22.

O, hoe aangenaam is het om terug te mogen zien en te zien hoe alle tijdelijke en geestelijke zegeningen zoveel antwoorden zijn van het gebed en zoveel dierbare beloften aan ons vervuld. Gebedsverhoringen zijn voor ons bewijzen dat wij zonen Gods zijn door het geloof. Joh. 5: 14 en 15 en geestelijke zegeningen geven ons te kennen dat wij erfgenamen der belofte zijn, Gal 4: 38. O, gezegende broederschap! O, gezegende erfenis! Ik heb uw getuigenissen genomen tot een eeuwige erve, zegt de lieflijke Psalmist in Israël, Psalm 119: 111.

Lezer, welke uiterste wil en welk testament u ook verplicht zult zijn om voor de mensen te maken, opdat uw bezitting voor uw nageslacht zou bewaard blijven, draag dan toch zorg dat uw geloof een ander met God maakt. Deze laatste wil zal de zekerste zijn. De getrouwheid en oprechtheid der mensen mogen falen, maar *de goedertierenheid der Heeren is van eeuwigheid en tot eeuwigheid over degenen die hem vrezen en Zijn gerechtigheid aan kindskinderen,* Psalm 103: 17.

Lezer, dat het u wel ga!

Uw dienstwillige,
William Huntington S.S.

DE UITERSTE WIL EN TESTAMENT

In de Naam van God de Vader, God de Zoon en God den Heiligen Geest. Amen.

Ik William Huntington, arbeider in des Heeren wijngaard te Effingham, Wooking en Richmond in Surey en te St. Mary-le-Bone en Sunbury in het graafschap Middlesex, ten deze tijde mijn verblijf houdende in Winchester Row, in het graafschap Middlesex, tevoren genoemd; en door rijke genade goed bij mijn verstand en geheugen zijnde, overpeinzende mijn zekere nadering tot de dood en tot het huis bestemd voor alle levenden, zo maak ik en verklaar dit te zijn mijn Uiterste Wil en Testament, gemaakt, deze tiende dag van Juni in het jaar onzes Heeren één duizend zeven honderd en drieëntachtig, in wijze en in vorm als volgt:

Dat is te zeggen:

Ten eerste: Ik beveel mijn ziel in handen van de God Abrahams, Izaks en Jacobs, in de beoefening van dat geloof, hetwelk Gods uitverkorenen eigen is en Zijn naam zij geloofd, zonder enige twijfel van mijn aandeel in het Eeuwig Verbond.

Ook wens ik de Vader aller barmhartigheden en de God aller vertroosting te loven, dat hij mij zondaar een eeuwig liefde heeft toegedragen, dat Hij mijn onwaardige naam geschreven heeft in het Boek des Levens, dat Hij mij gesteld heeft in de handen van Zijn geliefde Zoon, dat Hij mij door Hem tot eeuwig Zaligheid, leven en heerlijkheid verordineerd heeft; en dat Hij mij tot Hem getrokken en in Hem aangenomen en mij heeft wedergeboren tot een levende hoop door zijn heerlijke opstanding van de doden.

En ook wens ik evangelijke eer toe te brengen aan Christus Jezus mijn Heere, wie ik geloof te zijn evangelijk Fil. 2: 6, eenswezens, Hebr. 1: 8 en de mede Eeuwige Openb. 1: 17, met God de Vader, slechts onderscheiden in Persoon, ambt en Naam; Die hoewel hij naar Zijn Godheid is zonder geslachtsrekening Hebr. 7: 3, nochtans is de eeuwig Zoon van God de Vader verbondsgewijze; Hebr. 1: 5 Zijn gegeneerde Zoon door Zijn geestelijke ontvingenis; Hand. 13: 33. Lukas 1: 85; Zijn gehoorzame Zoon zowel in leven als dood; Fil. 2: 8 en krachtig bewezen is dit te zijn, uit zijn opstanding van de doden. Rom. 1: 4. Mijn ziel aanbidt deze Vriend der vriendelozen, omdat Hij mijn onwaardige naam en persoon heeft aangenomen, mijn natuur aangedaan en mijn zonden op Zich heeft genomen; daar Hij Zich als mijn Borg in mijn plaats gesteld en mijn oneindige schuld betaald heeft; mij een eeuwig gerechtigheid heeft verworven door geloof in Zijn vlekkeloos leven, mij vrede en vergiffenis heeft geschonken door het geloof in zijn bloed; mij heeft gegeven volhardende genade en kracht door geloof in Zijn arm; ook Zich aan mij heeft willen openbaren en Zich heeft willen neerbuigen om woning in mij te maken en mij heeft geschonken een gezegende hoop, dat ik eeuwig met Hem zal zijn in heerlijkheid.

Noch kan ik mij onthouden evangelijke eer toe te brengen aan Jehovah de Heilige Geest voor Zijn verlichtende en levendmakende invloeden; daar Hij mij in alle waarheid geleid en de dierbare liefde Gods in mijn hart heeft uitgestort; daar Hij zo neerbuigend goed heeft willen zijn aan mijn ziel te arbeiden als de Geest des gebeds, de Geest des geloofs en de Geest der Goddelijke vertroosting; mijn ziel heeft verzegeld, zijn getuigenis in mij gegeven, en voor Zijn bewerking als een Onderpand van mijn eeuwig erfenis. De eeuwig geprezen en heerlijke Drie-eenheid in Eenheid zij de eer van mijn ganse, vrije, volle, volbrachte en eeuwig zaligheid van eeuwigheid tot eeuwigheid. Amen.

En dit is de wil des Vaders, Die Mij gezonden heelt, dat al wat Hij Mij gegeven heeft, ik daaruit niet verlieze, maar hetzelfde opwekke ten uiterste dage. En dit is de wil Desgenen, Die Mij gezonden heeft, dat een iegelijk die de Zoon aanschouwt en in Hem gelooft, het eeuwig leven hebbe; en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage. Joh. 6: 39 en 40

Ten tweede geef ik mijn lichaam over aan mijn allerbarmhartigste Zaligmaker, Die de

Opstanding is en het Leven; Die Zich heeft willen nederbuigen er woning in te maken en belooft heeft hetzelfde wederom op te wekken, te veranderen, te maken als het Zijne en het te vervullen met al Zijn volheid in eeuwigheid; om ontbonden te worden op Zijn eigen bestemde tijd, door welke middelen het Hem ook moge behagen en gelegd te worden daar waar Zijn oneindige wijsheid het zal denken goed te zijn, vast gelovende, dat door rijke genade mijn vlees zal rusten in hoop van een heerlijke opstanding.

Huis en goed is een erve van de vaderen, maar een verstandige vrouw is van den Heere. Spr. 19: 14.

Laat uw wezen achter en ik zal hen in het leven behouden en laat uw weduwen op Mij vertrouwen. Jer. 49: 11.

Ten derde: Maria, mijn vrouw, het kostelijkste van al het levende wat ik hier bezit, geef en vermaak ik aan Christus Jezus mijn Zaligmaker en rijke Verzorger, die haar van alle eeuwigheid voor mij bestemd en haar op een wonderbaarlijke wijze tot mij gebracht heeft; die ik genomen heb om te hebben en te houden, en heb ook weinig reden om berouw van de koop te hebben. Ik laat en vermaak haar, met alles wat zij heeft en is, in geval zij mij mocht overleven, aan mijn reeds genoemde Zaligmaker om na mijn overlijden in weduwschap te blijven of om aan een ander gegeven te worden, zoals mijn executeur zal goed vinden.

En nu o, Heere! Smeek ik u mij voor haar te horen. Het is u bekend hoe zij altijd ten zeerste verkleefd is geweest aan Mozes en hoe ijverig en tevergeefs zij gezocht heeft om zijn graf te vinden; hetwelk U, in uw oneindige wijsheid en barmhartigheid goed gedacht hebt, te verbergen. Dat het U moge behagen de aangevangen echtscheiding door te doen gaan en haar krachtadig te kruisigen aan alle verwachting van een dode man en aan alle hoop in een dodend verbond; dat zij ook niet langer een bijwif moge zijn in mededeelgenootschap met Hagar. En wat die weinige vervloekte overblijfselen van eigengerechtigheid betreft, waar zij altijd zo uitermate veel met op gehad heeft, zo smee ik U die te willen verderven met al datgene wat nog van haar eigen maaksel mocht zijn, opdat zij zonder toevlucht zijnde, de Steenrots mocht omhelzen. Job 24: 8 Amen.

Ziet, de kinderen zijn een erfdeel des Heeren; des buiks vrucht is een beloning. Psalm 127: 3.

Ten vierde: Mijn oudste zoon Gad (wiens naam een *hoop* betekent) en die ik zo noemde, daar ik op een wonderlijke wijze van een hevige vervolging verlost werd, nadat ik lang en tot moede wordens toe gestreden had; deze mijn genoemde zoon laat en vermaak ik aan de alverwinnende overste Leidsman der zaligheid of wel, de Heere der Heirscharen geweldig in de strijd.

En nu o Heere! Smeek ik u te horen het gebed van de arme zwakke testamentmaker. Dat deze mijn zoon gemaakt moge worden tot een vaandeldrager in het kamp uwer heiligen en dat de banier van eeuwige liefde over zijn hoofd mocht ontplooid worden. Dat U hem wilde bekleden, Hem voeden, wapenen en beschermen. En gezegend is hij die Gad ruimte maakt. Dat hij mocht wonen als een leeuw in Uw kracht. Wees Gij zijn hoog Vertrek en Toevlucht, zijn Schild ter verdediging en zijn krachtige Beukelaar Maak hem een dapper verdediger der Eeuwige Verkiezing, opdat hij moge verscheuren de verbroken arm van vrije wil en de verheven arm van verdrukking en helpen verdoen de ganse hovaardige kroon. Deut. 33: 20.

Toen werden kinderkens tot Hem gebracht, opdat Hij hen de handen zou opleggen en bidden en de discipelen bestraffen dezelve. Maar Jezus zeide: Laat af van de kinderkens en verhindert hen niet tot Mij te komen, want derzulken is het koningrijk der hemelen. Matth. 19: 13 en 14.

Ten vijfde: Ebenezer, mijn tweede zoon (wiens naam betekent een *steen der hulp*) en die ik zo noemde om de gedachtenis aan Gods vriendelijke voorzienigheid te bewaren, welke ik bij zijn geboorte ondervond, toen ik in diepe armoede verkeerde.

En ik geef en vermaak mijn zoon Ebenezer aan Christus Jezus, mijn enige onwankelbare Rots, welke de poorten der hel nimmer zullen overweldigen. En nu o Heere, Gij Rotsteen Israëls, mijn uiterste

Wilsuitvoerder en voor immer gezegende Erfgenaam, die mij gebracht hebt tot het geloof, dat U het enige fundament van het evangelische Sion bent en ook draagt het ganse gewicht van het werk der barmhartigheid; U eeuwiggezegende en voornaamste Hoeksteen, wiens alomtegenwoordig zijnde kracht het ganse levende gebouw tezamen voegt, - hoewel enige der bouwstoffen in de hemel, andere op de aarde en weer andere nog niet in wezen zijn, - en waarvan mijn ziel gelooft, dat de Hemelen Hem eenmaal zullen openbaren, in al de heerlijke majesteit der Godheid, als de Omega, de Voleinder van het geloof; als de versierende Hoofdsteen, die het gebouw zal kronen en de eeuwige eer zal dragen, terwijl al de miljoenen verlost, vervuld zijnde met schitterende stralen van Uw vreselijke heerlijkheid uit zullen barsten in hemelse toeroepingen: *Genade, genade zij denzelve!* Zach. 4: 7. Ach, dat mijn zoon voor Uw aangezicht mocht leven, dat hij gemaakt mocht worden tot een levende steen in uw verborgen gebouw, indien het bestaanbaar kon zijn met Uw soevereine wil en welbehagen! Houd ook Gij over hem de wacht met al de ouderlijke zorg van een eeuwigdurend, eeuwig levend en eeuwig liefhebbend Vader! Amen.

Opdat onze zonen zijn als planten, welke groot geworden zijn in haar jeugd, onze dochters als hoekstenen, uitgehouwen na de gelijkenis van een paleis. Psalm 114:12.

Ten zesde. Ruth, mijn oudste nog in leven zijnde dochter, (wier naam betekent *gevuld*) die ik zo noemde, omdat mijn vrouw in arbeid kwam, terwijl zij bezig was met tarwe te rapen achter de maaiers in het veld. Zij was genoodzaakt naar huis te gaan, nog eer zij haar schoot met koren gevuld had en dit geschiedde niet zonder grote moeite.

Toen de tijd aan brak om het kind een naam te geven, richtten wij een klein feest aan. Het tweede gerecht bestond uit het koren door mijn vrouw geraapt, wat meer overvloedig geweest zou zijn, indien de kleine Ruth wat minder spoed gemaakt had.

Mijn dochter Ruth, hetzij door leven of dood, geef en vermaak ik aan de tegenbeeldige Boaz, voorheen in Bethlehem Juda, in het land Kanaän, maar nu Koning der koningen in Jeruzalem, die naar ik geloof de enige Echtgenoot is van de uitverkoren dochter Gods.

En nu, o Heere, mijn Verlosser, u die de naaste Bloedverwant van mijn ziel bent! U die ons niet versmaad hebt in onze lage staat, maar vrijwillig onze natuur hebt willen aannemen en aldus vervulde het werk van de lossers, toen de engelen (die door schepping nader aan ons verwant waren) een half uur het stilzwijgen bewaarden, Openb. 8: 1 daar zij niet ten onze gunste durfden spreken. Nee, U was het, U eeuwiggezegende Bruidegom, Die de wil van de besluits opende en op U nam om te vervullen de voorwaarden verbonden aan een huwelijksverbond Openb. 5: 5. Ja, U was het, Die onze ziel in liefde ondertrouwde, toen onze eerste man gestorven was. Rom. 7: 2. U vernederde Uzelf om genoemd te worden *de Man wie de schoen uitgetogen was*. Deut. 25: 9 en 10. Hoewel Uw vijanden U in het aangezicht spuwden hebt U de vrouw van de verstorvene gehuwd, Deut. 25: 3. U hebt de verpande erfenis verlost en U een eeuwige Naam gesteld, die niet uitgeroeid zal worden. Jes. 55: 13.

Zeker, U hebt kloekelijk gedaan in Efratha, en Uw Naam vermaard gemaakt in Bethlehem! O Heere! Maak mijn dochter als Ruth de Moabitische en hoewel Gij Uw schoen geworpen hebt op Edom, Psalm 60:10, nochtans wilde Gij zo laag bukken om in de schoenen van Moab te staan, terwijl u de arme Ruth liet rapen onder hen die vruchten verzamelen tot het eeuwige leven. Ach, Heere! dat zij zich maar dicht moge houden bij uw dienstmaagden. Spr. 9: 3. En laat de Satan haar nooit vinden in enig ander veld. Deut. 22: 25. En wanneer U de wan in Uw hand zult nemen om Uw dorsvloer te door zuiveren, dat zij dan evenals Maria veilig aan Uw voeten moge zitten, bedekt met de mantel van Uw gerechtigheid. Laat de geestelijke oogsters, die het loon ontvangen hetwelk de genade geeft, vele handvullen voor haar laten vallen om te rapen, totdat zij blijkt ingebonden te zijn in het bundelke der levendigen, 1 Sam. 25: 29 als een deel van die korenhoop, die ter zijner tijd opgevoerd wordt. Job 5: 26; als Uw eerstelingen, Jozua 1: 18, opdat U, Die zo overvloedig hebt gezaaid en zij die zo vlijtig hebben geoogst met al de zwakken in het geloof die geraapt hebben, zich tot in alle eeuwigheid tezamen mogen verblijden. O, dat haar loon volkomen moge zijn van U, Gij soevereine Heere God

van Israëls onder wiens vleugelen mijn geloof haar wilde brengen tot de waarheid. Amen.

De goede zal zijn kinders kinderen doen erven, maar het vermogen van de zondaars is voor de rechtvaardige weggelegd. Spr. 13; 22.

Ten zevende: Mijn dochter Naomi, de jongste nu in leven zijnde dochter (welker naam betekent *aangenaamheid*). Ik noemde haar aldus om in gedachtenis te houden Gods voorzienige zorg over ons tijdens haar geboorte. Ik had mijn werk verlaten en daarmee een gemeubileerde kamer en was naar Ditton verhuisd waar ik slechts een ongemeubileerde kamer als verblijf kon vinden. Hoewel ik elke dag verwachtte dat mijn vrouw bevallen zou. Het behaagde God echter een paar vrienden te verwekken, die de kamer meubileerden en dezelve van de nodige geriefelijkheden verzagen ten tijde toen er behoefde aan was. Hier liet God de dag van morgen voor zichzelf zorgen. Hier om is de naam van het kind *aangenaamheid*. En ik geef en vermaak mijn dochter Naomi aan de God mijns Vaders Abrahams voor wiens aangezicht ik gewandeld heb. De Engel die mij verlost heeft van alle kwaad, de God aller genade en die Voorzienigheid, Die mij gevoed heeft van dat ik was tot op deze dag, en vastgesteld heeft de bepalingen van mijn woning.

En nu o, Heere God, genadig en barmhartig, traag tot toorn en van grote goedertierenheid, Die in antwoord op het gebed mijn dochter terug gebracht hebt van de poorten van de doods; op het ootmoedigste smeed ik U haar uit mijn handen te willen aannemen en maak mijn geloof bekwaam om Uw zorgdragende voorzienigheid over haar af te smeken. Dat u haar mocht zijn tot een Gids en Leidsman, als ook haar Vader en haar Vriend! Dat Uw gezegende hand zich niet tegen haar kere, noch duldt u ook niet, dat haar naam genoemd worde Mara! O, maak haar tot een Uwer achtenswaardige vrouwen, tot een begenadigde moeder in Israël. Leidt haar door al de gevaren, waarvan de onervarenen in hun jeugd omringd zijn en bewaar haar voet van verstrikt te worden in de netten, die gespannen zijn om de zielen voor de Satan te vangen. Zijn niet de kinderen een erfdeel komende van U? En is van de buiks vrucht niet Uw eigen beloning Bent u niet de Formeerder van haar aanzijn en de Behoeder van haar leven? Aan wiens hoede dan aan de Uwe zou ik haar dan kunnen toevertrouwen? U, Die zo goed bekend zijt door Uw dierbare Namen als een Vader der vaderlozen, een Man der weduwen, een Vriend der eenzamen en een hulp dergenen die geen helper hebben. In waarheid bezit u al deze eigenschappen in de overtreffende trap en in elke betekenis der woorden.

Ik vraag niet om tijdelijk goed, om eer, schoonheid, vermaak of een lang leven, maar mijn gebed is alleen, dat Uzelf haar Deel moogt zijn. Uw liefde in het hart uitgestort is de beste erfenis, Uw oneindigheid kan de onbeperkte wens vervullen, welke de vrijmoedigste geest in staat is te doen en uw eeuwigheid doet elke gedachte wederkeren tot de gelovige ziel zoetelijk vervuld met oneindige voldoening. O, dat deze mijn dochter voor Uw aangezicht mocht leven en dat zij de God haars vaders mocht leren kennen en laat Uw zegeningen over mijn geslacht te boven gaan de zegeningen hunner voorvaderen tot aan het einde van de eeuwige heuvelen. Amen, ja Amen.

En nu broeders ik beveel u Gode en den Woorde Zijner genade; Die machtig is u op te bouw en u een erfdeel te geven onder al de geheiligden. Hand. 20: 32.

Ten achtste. Al de arme schapen, die U door mijn dienst geroepen hebt en al degenen over welke de Heilige Geest mij tot een opziener gesteld heeft, tezamen met al diegenen, die ik door de liefde van Christus gedrongen werd lief te hebben, er voor te zorgen of te voeden, deze allen met hun gehele verzorging geef ik over aan de Herder en Opziener der zielen, Christus Jezus mijn Heere, aan Wie zij toebehoren door gift, door koop en door overwinning; namelijk als de gift Zijns Vaders, de gekochten door Zijn bloed en de zegetekenen van Zijn overwinning.

En nu, o Heere God; de Oude van Dagen en het Einde van de tijd, de Alfa en de Omega van de tijd, onze eeuwige Vader, Die van alle eeuwigheid verordineerd was tot een toekomstig Hoofd en tot een toebrenghend Herder, die onze namen, personen en hun getal ontving, zelfs eer de aarde was geschapen of alles in orde gesteld; U grote Ik Ben, u enige eeuwige NU en het enige Middelpunt der

eeuwigheid; Wie geen ruimte kan afmeten en in Wie het verledene en het toekomstige Zich voor altijd verliezen, o, Gij die onbegrijpelijk zijt en nochtans ten volle bekend in Juda; hoewel onzienlijk, nochtans ziet het geloof U. En hoewel Gij de Enige Bezitter zijt der onsterfelijkheid, wilt U nochtans bij de onsterfelijken wonen. Ootmoedig smeed ik U ten allen tijde te willen tonen, dat Gij zijt de waakzame, zorgdragende en tere Herder Israëls. Verzamel hen uit het midden der bokken, breng terug hen die afgedwaald zijn, heel hen die ziek zijn, verbindt de verbrokenen en voedt hen die versmachten. Laat geen oor verloren gaan, Amos 3: 12. of één klauw achterblijven. Daar het gebleken is dat U onberispelijk zijt in alle delen des verbonds van eeuw tot eeuw, en Uw Woord bevestigd hebt tot in duizend geslachten, zo behage het U Uwe uitverkorenen te versterken, te bevestigen en vast te stellen in het sterkste geloof hieraan.

En nu o, Heere, verlos hen allen van die godonterende en ongevoeligheid van de Deïst, die hen zó duur komt te staan, Ezech, 8: 12; en van de vervloekte misleiding van den Ariaan; 2 Petrus 2: 1; ook van het vleselijk vertrouwen en de roekeloze vermetelheid van de Antinomiaan; 2 Kor. 13: 2 en van het bittere en ondraaglijke juk van den zelfsgenoegzame Arminiaan, Hand. 15: 10; van de vrijwillige dienst der wereldlingen en van het vreselijke en onverwachte uiteinde van den ganse stam der Farizeeën. Amen, ja Amen.

Gelijk de pijlen zijn in de hand eens helds; zodanig zijn de zonen der jeugd.

Welgelukzalig is de man, die zijn pijlkoker met dezelve gevuld heeft. Zij zullen niet beschaamd worden als zij met de vijanden spreken zullen in de poort. Psalm 127: 4, 5.

Ten negende: Het kind, dat staat te komen en alle die nog zouden komen, zijn het weinige of vele, manlijke of vrouwelijke, deze alle geef en vermaak ik aan de Vader der Geesten van alle vlees, of wel de Tweede Adam, den levendmakende Geest, de Heere des hemels, de eeuwig gezegende Immanuël, onze God en *God met ons*; om door Zijn kracht bewaard, en door Zijn scepter bestuurd te werden en alleen tot Zijn volstreckte beschikking te zijn.

En nu o Heere, Die niet versmaad hebt de eenvoudige offeranden der jonge kinderkens, toen zij U in de tempel hun onbekende Hosanna's offerden, maar die uw vijanden ten scherpste berispt en op een wonderlijke wijze de mond gestopt hebt door de lippen van jonge kinderen en zuigelingen, uit welker mond Gij Uw lof hebt toebereid tot volmaakte roem. O, laat het aankomende geslacht instemmen met de onschuldige en heilige uitroepingen : „Hosanna, Gij Zone Davids"! Of: „Verlos, Heere wij smeken U." Ja, laat hen opstaan en U gezegend noemen.

Rijkelijk hebt Gij Uw onwaardeerbare liefdegift weggeschonken aan vele Uwer uitverkorenen, en dat in verschillende ouderdom. Enigen zijn met de Heilige Geest vervuld geweest vanaf huns moeders lichaam; andere hebben vanaf hun kindsheid de Heilige Schriften geweten; weer andere waren verordeneerd tot profeten eer zij noch ontvangen of geboren waren. En twee duizend kinderen vielen in eenmaal als martelaren voor Uw waarheid, verzegelden haar met hun bloed en stierven in de hoop des Evangeliums. Nog anderen hebben U de Messias ter elfder ure gevonden; terwijl de stervende moordenaar aan het kruis de overtuigingen van zonde en de smarten des doods voelde hand aan hand gaan en gelijke tred houden. Zodat een geestelijke geboorte en een langzame dood elkaar in één uitverkoren vat op dezelfde tijd ontmoetten. Maar geloofd zij Uw Naam, de geestelijke geboorte nam de prikkel van de dood weg. Zeker dit was een dubbele verlossing of een jubileum, dat niet was uitgeroepen, dat men het lijk van een moordenaar aan het hout zag hangen, terwijl de ziel bezig was met het zingen van hemelse lofzangen in het Paradijs! Maar dit zijn enige van de onderscheidende daden Uwer soevereine genade! O Heere, dat U eens mocht willen geven, dat ons nageslacht vele van deze wonderlijke tentoonspreidingen Uwer onverdiende en eeuwige liefde mochten zien en voor zichzelf ondervinden en dat uw Geest, die op ons is en Uw woorden, die U in onze mond gelegd hebt, niet mogen wijken van onze mond noch van de mond onzes zaads, noch van de mond van de zaads onzes zaads, van nu aan tot in eeuwigheid toe. Amen, ja Amen.

Vereert de Heere van uw goed en van de eerstelingen aller uwer inkomsten. Zo zullen uw schuren met overvloed vervuld worden en uw perskuijen van most overlopen. Spr. 3: 9 en 10.

Ten tiende: Al het wereldse goed dat ik nu, bezit of nog zal bezitten, hetzij dat het veel of weinig, hier of in de vreemde zij, met alles wat ik in de toekomst het mijne mag noemen, of het geld, boeken, huizen of land moge zijn, tezamen met al mijn roerende en onroerende goederen, of ze bestaan in meubelen, klederen, bedden of beddengoed en eindelijk mijn levende en dode have, welke waarde het ook moge vertegenwoordigen, dit alles en elk deel afzonderlijk laat ik na, vermaak en geef ik aan *Jehovah Jireh*, de Heere die het voorziet en dat ten goede van mijn vrouw en kinderen, die Hij mij heeft geschonken, Hem nederig smekende, dat Hij deze goederen moge vermenigvuldigen, heiligen en zegenen tot hun dagelijks gebruik.

En nu, o Heere, die ons geschonken hebt alles wat tot het leven én de Godzaligheid behoort en ons door de gave van de geloofs gemaakt heb tot erfgenamen der belofte van dit en van het toekomstige leven, is mijn ootmoedigste bede te willen horen het onvolmaakte smeekgebed van Uw knecht, hetwelk wordt voortgebracht met onbedrieglijke lippen Bent U niet die algemene Voogd der geestelijke weduwen? Rom. 3 en 4, van wezen, 2 Kor. 6: 17 en 18 en van dwazen? 1 Cor. 4: 10. Gaf U de kinderen Israëls het land Kanaän niet om-niet en betaalde U hun verteringen daar niet met eer? Ja, hun kleding was aan hen niet verouderd, hun schoenen versleten tijdens het gaan, hun voet is niet gezwollen door de reis. De Rotssteen gaf hun water om hun dorst te lessen en de dorre woestijn was hen als een kanaal waardoor het hen achterna vloeide. De hemelen verschaften hun hemels brood en de koppen van de Leviathans hebt U verpletterd en tot spijs gegeven aan het volk in dorre plaatsen. De hemel regende op hen gevleugeld gevogelte als het zand der zeeën en vlees, totdat het de ingang van de deuren van hun tenten toesloot. O, aanbiddelijk Voorzienigheid! Maar boven dit alles zondigden zij nog! O, wrede ondankbaarheid! Heere, wat is toch de mens! U geeft ons de hemel om niet en wil U er ons zelf brengen. Amen, ja Amen.

Zo de Heere het huis niet bouwt, tevergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden daaraan Psalm 127: 1.

Want een ieder huis wordt van iemand gebouwd, maar die dit alles gebouwd heeft is God. Hebr. 3: 4.

Ten elfde. De Kapel, welke ons de goedertieren, de onverdiende en onverwachte Voorzienigheid Gods heeft geschonken, om welke reden zij ook haar tegenwoordige naam draagt, Providence Chapel, (Voorzienigheids kapel,) het ganse bestuur hiervan draag ik op aan de Heere Jezus Christus; als ook de leiding van de bestuurders, het toezicht over de predikstoel, de leiding van de predikers, het opzicht over hun leer, het weiden van de kudde, de toebereiding van hun harten, de bekwaamaking van hun oren en het toezicht op hun wandel. Dit alles draag ik alleen op aan de alleenwijze Opperherder aller levenden en aller dingen; de opperste Heerser over alles dat zienlijk en dat onzienlijk is, hetzij in de hemel of op aarde; die de almachtige Schepper is van de hemel en der aarde en de alleen Beschikker aller dingen.

En nu o, Heere; die de hemelen, ja de hemel der hemelen niet kunnen begrijpen, hoe veel te min dit kleine huis, dat wij gebouwd hebben; wendt u dan nog tot het gebed uwes knechts en zegen U dit huis. Dat Uw ogen open zijn nacht en dag over dit huis en dat het voor duizenden tot een Bethel moge worden. Richt de treden van sabbatschenders, lasteraars en de laagste der stervelingen, dat zij deze vloer betreden; dat soevereine genade en stervende liefde in hun grootste kracht tentoongespreid worden en in hun volste mate. En wil U geven, dat in het opschrijven der volken van miljoenen gezegd worde: *die en die is daar uit God geboren.* O Heere, maak U de predikstoel als de gouden bellen van Aäron en maak U de tong van elke beproefde en trouwe dienaar als een gouden klepel; dat vreugde en blijdschap daar in gevonden moge worden, dankzegging en een stem des gejuichs. Laat nooit een droge vormelijkheid er vaste voet in krijgen. Laat een geestelijk tovenaer er nimmer zijn stem verheffen. Laat het priesterdom er nooit voorspoedig zijn. Dat geen vleselijke uitvindingen, hoe

strelend die ook voor vlees en bloed mogen zijn; geen menselijke overleveringen, hoe oud of in welke hoge achting die ook mogen staan, noch ook enige leringen van de duivels, hoe diep of van welke tijd zij ook mogen zijn, er ooit in verkondigd worden. Maar laat Uw waarheid vergezeld worden door dat geloof hetwelk Uw eigen gave is. Dat men zich daar altijd tot U wende en Uw Naam aanroep in de taal van Uw eigen allerheiligst Woord. En mocht u er ten allen tijde aangebeden worden door Uw dienstknechten in de zalige genieting van Uw eigen eeuwige liefde, altijd bewonderd in uw schitterend en allerheerlijkst licht. En maak dat U slechts gediend wordt in Uw Eigen Geest. O, Heere der Heeren, wees Gij ons alles in allen en wil U geven, dat alle predikers van welke sekte ook, die U voorstellen als des zondaars enig Geschenk en eeuwig deel, gezegend mogen worden met Uw eeuwig getuigenis, Uw ondersteunende hand, de onuitsprekelijke vertroosting van Uw eeuwige Geest. En wil U hun eerlijke arbeid kronen met een tienduizendvoudige zegen. Amen, ja Amen.

EEN VRIJWILLIG OFFER.

Gij zijt niet uws zelfs, want gij zijt duur gekocht; zo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uw geest welke Godes zijn. 1 Kor. 16: 9 20.

Want hetzij dat wij leven wij leven den Heere; hetzij dat wij sterven wij sterven den Heere. Hetzij dan dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren. Rom. 14: 8.

Ten twaalfde: Al mijn kracht, lichamelijke gezondheid, en mijn bestemde tijd, als ook al de bekwaamheden, welke God mij als de God der natuur heeft geschonken en eveneens al de bovennatuurlijke gaven, als daar zijn: kennis, geloof, ijver, nuttigheid, spraak, vreze, liefde, verwijding van de harten, welke God het beste kan beoordelen, die Hij als de God der genade vrijelijk en onverdiend aan mij heeft weggeschonken en eindelijk de vreugde, vrede, gelukzaligheid of geluk, welke Hij mij genadig in hoop heeft gegeven, als de God der heerlijkheid, deze alle wens ik van ganser hart alleen op te offeren aan de dienst van mijn enige Meester, Christus Jezus de Heere, om daar over te beschikken ter verheerlijking van zijn eigen Naam en ten goede van Zijn eigen uitverkorenen.

En nu o, Heere, die het gebed hoort, laat mijn smeking voor Uw aangezicht komen. Wil nooit toestaan, dat mijn lippen U vleien of mijn wederstrevige wil U verzoekt. Indien ik iets ken van mijn eigen hart, dan kan ik zeggen, dat ik geen begeerte heb naar eens bisschops salaris, maar wel, dat er een krachtige deur voor mij geopend mocht worden. 1 Kor. 16: 9. Ook zal ik er nooit om vragen, dat de machthebbende hand van een valse zogenaamde geestelijk heer mij opgelegd wordt, maar alleen dat U, eeuwig zegende Herder en Opziener der zielen Uw hand op mij wilt leggen en dat niet slechts eenmaal maar dat dezelve in elke tijd van nood vergezeld mocht zijn met: *“Vrees niet, Ik ben de eerste en de laatste.”* Openb. 1: 17.

Wat mijn haken betreft naar diakenschappen, dekenschappen, predikambten of welke andere kerkelijke bevordering het ook moge zijn, deze zal ik zelfs in het gebed nimmer aanhalen, hetwelk een heilige betaamt, maar alleen dit, dat ik een uitgebreid arbeidsveld moge hebben om het Evangelie te verkondigen, met die voeding en kleding, welke mijn Hemelse Vader weet dat ik van node heb eer ik Hem bid. Matth. 6: 8. En dat mij eveneens vernederende genade geschonken moge worden, om daarmee vergenoegd te zijn. 1 Tim. 6: 8. Ik zal nooit bidden om kerkelijke titels of enige andere vleselijke waardigheid, maar ik hoop dat ik tevreden zal zijn met de titel van *een getrouw arbeider*. Ook zal ik nooit naar enige andere waardigheid staan, als die, welke Uw Woord toestaat, namelijk die, *dat ik Uw zoon ben door het geloof en een erfgenaam van Uw eeuwige koninkrijk*.

En wil mij toestaan, o Heere, dat ik u in herinnering breng die ernstige smekingen, die ik eens met vele tranen opzond in een woud tussen Petworth en Horsham in Sussex, en waarop u mij een antwoord van vrede gaf. U weet, dat ik gedrongen werd ze op te zenden door de droeve herinnering aan een zeker man, die ten tijde van vervolging en verdrukking sterk scheen te staan in de geloof, maar die, toen hij in voorspoed kwam, vreselijk viel en sinds die tijd, zoals gebleken is, nog verder is

afgevallen. U weet, dat ik U ernstig smeekte mij de volgende zegeningen te willen schenken, opdat ik niet evenals hij mocht vallen.

Ten eerste, dat U mij in der waarheid wilde zegenen, met het inwendig getuigenis van Uw Geest, met Uw ondersteunende hand en Uw zielsvertroostende tegenwoordigheid.

Ten tweede, dat U mij overvloedig nuttig mocht maken in mijn bediening en vruchtbaar in mijn leven en mij mocht zegenen met ijver, kennis en vlijt, om mijn geslacht te dienen terwijl het nog heden genoemd wordt.

Ten derde, dat het U mocht behagen om zowel mijn geestelijk als tijdelijk deel in Uw eigen handen te houden, en mij een sterk geloof te geven om dagelijks van U af te hangen voor wat mijn ziel, mijn lichaam of mijn gezin mocht behoeven.

Ten vierde, dat U mijn uitgaven en die van mijn gezin door dit leven wilde bekostigen, opdat ik een vrijgevig gemoed en een tere consciëntie mocht behouden. En dat ik dagelijks van U mocht ontvangen een geopend hart, een milde hand en een edele en edelmoedige geest, zoals dat het evangelie en de verkondiger daarvan betaamt. Dat ik ook Uw waarheid niet mocht binden in de predikstoel als om de begeerlijkheid te verdedigen en zo het vonnis der verdoemenis over mijzelf te verzegelen, als ik er tegen predikte. Ja, opdat ik niet terwijl ik anderen predikte om niet te begeren, terwijl ikzelf het Heilige zou beroven. Rom. 2: 22.

Ten vijfde en ten laatste, dat U mij in mijn stervensuur mocht bekwamen om mijn ziel, mijn vrouw en mijn gezin in Uw handen over te geven in de volle zekerheid van het geestelijk geloof.

Op alle deze zaken U mij een antwoord van vrede gaf.

Nu dan, o Heere, laat dit alles bekrachtigd worden in de hemelen en wil het in Uw eigen bestemde tijd hier op aarde goed maken.

En welke leer het U ook moge behagen in antwoord op het gebed te openbaren, hetzij die gepredikt of geschreven moet worden, hetzij deze de zondaren aangenaam of onaangenaam zal zijn, o, Heere, wil mij dan genade geven die te verkondigen of te schrijven, zonder opgeblazen te worden door de goedkeuring der ware broeders of bevreesd door de vleselijke vreze der valse broeders. Als allen mij fronsend aanzien, wil U mij toelachen; wie zich ook tegen mij mag stellen, wil U mij voortleiden. Wie mij ook moge veroordelen of beschuldigen wil U mij rechtvaardigen. Als de ganse wereld mij zou vervloeken, mocht U mij dan zegenen. En onder Uw gezegende vleugelen zal ik dan liefelijk zingen, want daar zal ik veilig genoeg zijn voor de vreze des kwaads. "Als Hij stilt, wie zal dan beroeren? Als Hij het aangezicht verbergt, wie zal Hem dan aanschouwen, zowel voor een volk als voor een man alleen?" O Heere, dat de huichelachtige mens niet regere en geen strikken des volks zijn. Amen, ja Amen.

KLEINE LEGATEN.

Weldadigheid en trouw zij met u. 2 Sam 15: 20.

En hetgeen u van mij gehoord hebt onder vele getuigen, betrouwt dat aan getrouwe mensen, welke bekwaam zullen zijn om ook andere te leren, 2 Tim. 2: 2

Ten dertiende: **Dat allergezegendste Boek Gods de Heilige Bijbel**, alsook een uitnemende verhandeling over *De soevereiniteit Gods*, geschreven door die uitmuntende dienstknecht van Christus Elisa Cole; het geleerde werk van Boston, *Beschouwing van het verbond der Genade* en die gouden Foenix in zijn kooi, *des Christensreize*, geschreven door de eerwaarde John Bunyan, Doktor in de Godgeleerdheid en Meester in do allegorische kunst; al de hierboven genoemde onwaardeerbare boeken, wil en wens ik - onbevlekt, ongeschonden, onveranderd en zonder enige

aanhalingen, aanwijzingen, aantekeningen of omschrijvingen, welke het ook mogen zijn, - na te laten aan iedere erfgenaam der belofte in de Christelijke wereld, als een rijke geestelijke schat door Goddelijke schenking, om die te bezitten, te houden en tot de dood toe te genieten en die dan over te dragen als een erfelijke bezitting aan hun erfgenamen en opvolgers, of wie in deze wereld zal blijken in de verbondslinie te zijn; indien zij hun geslachtsregister kunnen bewijzen door de rechtzinnigheid hunner beginselen, de zuiverheid huns Geestes, en de oprechtheid in hun praktijk opdat die door hen genoten worden, totdat er geen tijd meer zal zijn. En moge de Heere, die de mens leert wat nut is, hen bekwamen altijd van oog tot oog te zien, totdat zij in staat zijn met alle heiligen te kennen, welke de diepte en lengte en breedte zij van de liefde Gods in Christus Jezus onze Heere.

Dit geve God in zijn oneindige barmhartigheid ter van Zijn eigen eer, tot hun tegenwoordige beschutting, en tot hun eeuwige vertroosting. Amen, ja Amen.

De Heilige Bijbel, Luthers *Verklaring van de Brief aan de Galaten*, Bunjans *Verhandeling van de Jeruzalems zondaar gezaligd*; als ook zijn *Komst en Welkomst tot Jezus Christus*; eveneens Romaine's *Leven en Wandel des Geloofs* en eindelijk een gedeelte van Marshall's *Evangelische verborgenheid der Heiligmaking*; deze wil en wens ik na te laten als een uitgezochte borst der vertroosting aan het jonge nageslacht van Sion; onze zeer teer, liefhebbende en altijd geëerbiedigde Moeder - zaliger en eeuwigdurende gedachtenis, - om die te bezitten en te bewaren, tot zij in het geloof bevestigd zijn en hen dan af te staan aan hun nakomend geslacht van eeuw tot eeuw, als een rijke toediening, onder God, van geestelijk zakgeld, om hun zoals ze op het ogenblik zijn geschonken te worden geheel onvervalst, zonder enige verknoeiing, vermindering of weglating, welke die ook mogen zijn.

En moge de Heere het legaat zegenen aan al Zijn kleinen, die te zwak zijn om door het geloof te wandelen, te schroomvallig om hun vertrouw te stellen in een God, Die Zich verborgen houdt en te zeer gehecht aan zelfvertrouwen om zich te werpen op soevereine genade, door Christus geopenbaard in een onvoorwaardelijke belofte.

Moge de Heere aller Heeren hen laven met de gevoelige borsten der vertroosting en hen niet spenen, totdat zij in staat zijn te leven uitwonende uit het lichaam en inwonende bij de Heere! Amen, ja Amen.

Opdat gij moogt zuigen en verzadigd worden van de borsten harer vertroosting; opdat gij moogt uitzuigen en u verlustigen met de glans harer heerlijkheid. Jes. 66: 11.

Ik heb u met melk gevoed en niet met vaste spijs, want gij vermocht toen nog niet. Ja, gij vermoogt ook nu nog niet. 1 Corr. 5: 2.

Dit is het deel der goddeloze mensen van God en de erve zijner redenen van God. Job 20: 29.

Ten veertiende: De volgende boeken, getiteld: Mr. Baxters *Roepstem tot de onbekeerden*; Mr. Joseph Alleine's *Alarm*; Thomas á Kempis; *Al de werken* van de weleerwaarde Mr. Goodwin; alsook al de banbliksems van het Pausdom, déze laat ik na en vermaak ik aan het talrijke bastaardgeslacht van Evangeliebespotters en aan de ganse familie van de onbeschaamde hoer Hagar, om twee uren na mijn dood onder hen verdeeld te worden, of zoveel maanden vroeger als het de Paus van Rome zal gepast oordelen.

Deze laat ik na als een geseling met schorpioenen aan alle ogendienaars, die niet kunnen werken zonder de zweep, aan al degenen, die hinken tussen de dienst van God en de Mammon en aan al degenen, die het lichte juk van Christus verwerpen voor het juk der dienstbaarheid en zich vastklemmen aan de sterkte van de Satans, liever dan dat zij de vrijheid van het Evangelium zouden aannemen op de lichte voorwaarden van zelfverloochening en van oprechte ootmoed van een onvermogen schuldenaar, uit genade door een Borg gelost. En moge de God aller vertroosting de erfgenamen van zulke wettische bedriegerij er zo ziek van hart door maken als Hij dat mijn arme ziel

gedaan heeft, en hen krachtdadig leren zich te hoeden voor de leer der Farizeeën, welke is huichelarij en niet beter dan het binden van ondragelijke lasten op de schouders der mensen, welke zij elf nimmer met een van hun vingers aanroerden.

Ten vijftiende. De volgende boeken getiteld: Seneca's *Zedelessen*; *de Oude en Nieuw Ganse plicht des Mensen*; en al deze voortbrengselen der onwetendheid getiteld de *Wekelijkse Voorbereidingen*; die *Vriend van Mozes*, genoemd *De Praktijk der Godzaligheid*; dat hoog geroemde samenstel van vleselijke uitvinding getiteld, *de Christelijke Vermaner*, *de Kruimpjes der vertroosting*, Sherlock over *De Dood*; de aantekeningen van Fleetwood, Stackhouse, Southwell, alsook dat godlasterlijk voortbrengsel van misleiding genoemd: *de Turkse Koran* tezamen met al de *Apocriefe Boeken*, - het boek der *Wijsheid* uitgezonderd; - betreffende al deze boeken is mijn wil en verlangen, dat die gelijk verdeeld zullen worden onder al die Farizeeën in het koninkrijk van Groot-Brittannië, die de soevereine genade Gods verwerpen en de gezegende ingeving van God de Heilige Geest loochenen, opdat dezelve mogen dienen tot een geschikte voedster hunner tegenwoordige trots en als een zekere voorbode van hun eeuwige beschaming; onder voorbehoud echter, dat ze niet langer door hen bezeten worden, dan zij in de staat der onwetendheid en van ongeloof blijven. Mocht ter eniger tijd een der hier boven genoemde erfgenamen tot het Christelijk geloof bekeerd worden zo zullen zij onmiddellijk al hun recht en aanspraak op de hier boven aangehaalde erfgoederen verbeuren en zullen zij in geen geval enig gedeelte er van langer behouden dan de tijd, dat zij in wettische blindheid van gemoed en hardheid van harten leven en volhardden.

Ten laatste: *De Verklaring* en andere werken van die onsterfelijke en allerellendigste Doktor Samuel Clarke, als ook de boeken geschreven door de Mr. Elliot en de heer Lindsey; mochten zij bij mijn dood in mijn studeerkamer gevonden worden, dan is mijn wil en verlangen, dat die zullen verbrand worden te Tyburn door de handen van de gemene beul binnen twee uren na mijn teraardebestelling, voor welk werk niet meer betaald zal worden als dertien en een halve stuiver.

Daar ik de bestelling van mijn verschillende zaken nu met moeite heb voleindigd; zo beken en verklaar ik, bij de tegenwoordige afnemning van mijn dagen en in tegenwoordigheid van de hieronder genoemde getuigen, dat al de hier voorgenoemde artikelen zijn vermaakt en vastgesteld geheel overeenkomstig mijn gemoed en wil; alle welke ik niet van plan ben ooit te vernietigen, teniet te doen, te veranderen of te herroepen, als bewijs waarvan ik hier nog aan heb toegevoegd mijn handtekening op deze tiende dag van maart in het jaar onzes Heeren zeventienhonderd vier en tachtig.

WILLIAM HUNTINGTON.

Getuigen hiervan:

Mr. DIENSTBAARHEIDSHAAT.

en

Mr. VRIJHEIDSLIEFDE.

KORT VERSLAG VAN HUNTINGTONS LAATSTE MAANDEN

William werd geboren op 2 februari 1745 bij Cranbrook in Engeland. Zijn moeder was de vrouw van William Hunt. Maar zijn vader was Barnabas Russel, de baas van William, een welgestelde boer. „Mijn moeder moest de plaats afstaan aan een deugniet”, schreef W. Huntington.

Dit verslag is geen weergave van Huntingtons leven, maar geeft een kort overzicht van zijn laatste tijd in dit pelgrimsleven.

Huntington werd geëerd in zijn leven, maar nog meer veracht. En dit geldt niet alleen tijdens zijn leven maar ook daarna. Zijn krachtige Evangelische en Schriftuurlijke leerstellingen werden niet alleen verdacht gemaakt, maar werden zelfs met censuur bedreigd. Sommigen die deze in leer en leven volgden werden met de ban afgesneden.

Ook in Nederland, waar zijn geschriften een warm onthaal vonden bij een categorie lezers, werd zijn visie door sommige kerkelijke personen censuurabel geacht.

Van zijn groot aantal tegenstanders worden hier alleen twee predikanten genoemd die hem in zijn laatste levensjaren tegenstonden. Zij waren Ds. Vigors MacCulla en Ds. John Stevens (de opvolger van Ds. Richard Burnham), die negen jaren lang in verschillende plaatsen tegen hem tekeer had gegaan.

Op 14 juni 1812 preekte Huntington te Cranbrook, waar hij geboren en opgevoed was. De menigte, die hem wilde horen, was nog nooit zo groot geweest. Honderden konden niet in de kerk komen. Onder de kerkgangers was één van zijn vrienden, James Wilmshurst, die lange tijd ziek geweest was en nu de wens te kennen had gegeven, Huntington nog één keer te horen. „Hij hoorde mij - schrijft Huntington - over 2 Korinthe 5: 4 en 5. 's Dinsdags ging ik hem opzoeken en op donderdagmiddag ontsliep hij in vrede.”

Vanuit Cranbrook reed Huntington naar Tunbridge Wells, waar zijn tweede vrouw Lady Sanderson, met juffrouw Sanderson en haar vriendin, juffrouw Falkland, hem zouden ontmoeten.

Over deze reis schrijft hij aan Rebecca Martin: „Ik had het erg naar mijn zin op deze reis. De gehele natuur scheen vrolijk te zijn, zoals zij altijd is wanneer God het hart vrolijk maakt.” Zijn brief vervolgend, klaagt hij over zijn vele tekortkomingen, en,

een liefkoosde uitdrukking gebruikend, bekent hij, dat hij zich meer als een duivel dan als een doctor had gedragen. Hij voegt er aan toe: „Maar Jezus zag op mij neer, en al die bergen versmolten in Zijn tegenwoordigheid.”

Hij besluit dan deze brief met één van die opmerkelijke uitdrukkingen, die de lezer in de oren blijven klinken: „Becky, ik kan zonder Hem niet leven. Hij is het rad, dat mij beweegt, de veer, die mij mijn levenskracht verleent, en het gewicht, dat voor mij de heerlijkheid opent; en als deze dingen er niet zijn, dan is er niets over dan de lege klokkenkast.”

Het was al jaren Huntingtons gewoonte om iedere zes of zeven jaar zijn vijf „heilige plaatsen" weer op te zoeken: Mortlake, Kingston, Sunbury, Ewell en Thames Ditton. En in de zomer van het jaar 1812 deed hij zijn laatste pelgrimstocht naar deze plaats, zoals achteraf zou blijken. Ongetwijfeld in het voor gevoel, dat dit voor het laatst zou zijn, bezocht hij ze in chronologische volgorde, en hij ging daarom eerst naar Mortlake, zijn „Ur der Chaldeeën", waar de oude appelboom stond, waarbij hij de stem vernomen had, die hem beval zijn zondige vrienden te verlaten en uit de streek te vertrekken.

Van Mortlake ging hij naar Kingston aan de Theems, zijn “Sinai”, waar de herinneringen lagen aan de laan, het kleine huisje en zijn kamer met het gordijn, waarachter hij gewoon was te bidden.

In de tuin te Sunbury stond een ladder op dezelfde plaats, als waarop destijds de ladder stond, toen hij het lichtende visioen kreeg. „Ik beklom hem en ik zag het gereedschapshuisje, waarin de Geest voor het eerst Zijn krachtig en onwederstandelijk gebed in en door mij opzond, mij nadrukkelijk gebiedende mijn smekingen tot Jezus Christus te richten, wat ik gehoorzaam deed.”

In de veertig jaar, die voorbijgegaan waren, was deze plaats nauwelijks veranderd. De enige, die

veranderd was, was Huntington zelf. In plaats van een magere boerse jongeman in een blauw kiel met een verwaarloosde haardos en zonder hoed, stond daar nu een forse, in het zwart geklede, deftige oude heer, met een kortgekrulde pruik en de driekantige steek van een geestelijke. Waarschijnlijk zullen weinig mensen ooit veertig zulke inhoudsvolle jaren hebben beleefd!

Van Sunbury ging hij naar Ewell en van Ewell naar Thames Ditton. „Maar nu is de oude dag gekomen, en ik denk, dat ik al deze kleine heuvelen voor de laatste maal heb gezien; en ik hoop weldra de berg des Heeren op te gaan, waar ik eerst de volle inhoud van al deze onderpanden, beloften en eerstelingen zal aanschouwen. Met grote blijdschap gedenk ik de weg, waarlangs de Heere mij gedurende veertig jaren door deze aardse woestijn geleid heeft.”

De ouderdom begon nu snel zijn uitwerking te doen gevoelen, en doordat hij niet in staat was voldoende lichaamsbeweging te nemen, werd hij steeds gezetter. Met aderlatingen trachtte hij dit tegen te gaan. De dokter die hem in verband daarmee behandelde, zag in de hoek van Huntingtons slaapkamer een groot fluwelen kussen liggen, en hij vroeg hem waarvoor dit diende. „O, daarop breng ik iedere avond mijn zaken in orde, - was het antwoord - maar misschien begrijpt u dat niet.” Evenals in zijn armoedige kamer te Ewell, had hij in zijn huis te Holmes Hill een aparte plaats om te bidden. Hoewel hij veel te lijden had van allerlei kwalen, en zijn levenseinde snel naderde, bleef hij even ijverig als tevoren bezig met plichten, die hij zichzelf oplegde. Zo lezen wij, dat hij op een ochtend in augustus zó vroeg opstond om een brief te schrijven, dat het nog te donker was om te kunnen zien. Ook deed hij ter perse gaan de correspondentie tussen hem en enkele andere personen, van wie hij geloofde, dat zij in waarheid de genade Gods deelachtig waren, onder de titel: „*De jammerklachten van satan*”, op welk werk hij al in zijn brieven van 24 augustus en 10 en 17 september, welke juist vóór de publicatie er van geschreven werden, toespelingen maakt.

Na een preek op een Sabbat was hij zó moe, dat hij nauwelijks kon lopen, en hij merkt hierover op: „De verdrukkingen zijn profijtelijk, daar zij dienen tot onze vernedering. Zij brengen het kwaad, dat in ons is, aan de dag, en ontnemen ons het vertrouwen op het vlees.”

Ook werd hij wat opgevrolijkt door een bezoek van Ds. Turner en zijn vrouw, die een week bij hem bleven, hoewel zijn genoegen en dat van de anderen getemperd werd door het feit dat mevrouw Turner veel te lijden had van haar kreupelheid. „Ik geloof, - zei hij tegen Ds. Turner, naast vele andere opmerkingen - dat de Heilige Geest zweeft over de uitverkorenen vanaf hun eerste jaren, en te bestemder tijd intrek neemt tot hun zegen en behoud.”

In later dagen merkte Ds. Turner, wanneer hij aan dit bezoek terugdacht, van Lady Sanderson op: „Ik ben er van overtuigd, dat zij was wat zij beleed te zijn: een oprechte christin. Zij was erg vriendelijk en behulpzaam voor Huntington.”

Op 8 december 1812 schreef Turner aan Huntington om hem te vertellen dat Thomas Oworm juist gestorven was in de ouderdom van zeventig jaar. De brief bevat een aangrijpend verslag van „Tommy's laatste uren” en besluit met de zinsnede: „Mede namens mijn vrouw doe ik u de hartelijke groeten, en ook aan Lady Sanderson, wier warme toewijding wij niet kunnen vergeten, en voorts aan de jonge dames.”

In antwoord daarop geeft Huntington uiting aan zijn vreugde, nu hij hoort van het gelukkige en indrukwekkende verscheiden van die „goede Tommy.” Hij zegt, dat hij vaak heeft gebeden voor de vrouw van Turner en dat hij er van overtuigd is, dat God haar zal genezen. „Elke dag wanneer ik mij afzonder om tot God te bidden, is zij ook in mijn gebed betrokken. Ik zie haar voor mij in dezelfde kleding en met dezelfde droevige en meewarige uitdrukking op haar gezicht als toen zit zich voor het eerst tot mij wendde.”

De eerste brief uit het jaar 1813, die bewaard is gebleven, is gedateerd 6 januari. „Ik ben nu zeer zwak en oud en toch breng ik in mijn ouderdom nog vruchten voort. De papisten strijden nu hun grootste,

en naar ik denk ook laatste strijd. Het voorhof van de Anglicaanse kerk zal in hun handen vallen.”

Hoewel in het afgelopen jaar de terugtocht van Napoleon uit Moskou had plaats gegrepen, bleef Huntington toch bevreesd, dat Napoleon onheil over Engeland zou brengen, en in zijn fantasie plaatste hij een troon in Moskou, deed Napoleon voor zich verschijnen en gaf bevel een staak te bevestigen aan één van de ramen van het Kremlin om Napoleon daaraan op te hangen. Daarna was hij zeer ontdaan over zijn vrees voor de papisten en Napoleon, en over zijn gebrek aan geloof in een almachtig God, en hij veroordeelde zichzelf, terwijl hij diep bedroefd was over de aardse, zinnelijke en duivelse inblazingen, die deze fantasieën opwekten.

Zijn brief van 8 februari is weer geschreven in de oude en voortreffelijke stijl. „Wanneer God ons moeilijkheden of druk doet toekomen, dan geschiedt dit om ons stof te geven tot geloof en gebed. ... Wat van Hem komt, moet ons weer tot Hem brengen. Mijn hand beeft erg. Mijn vrouw en uw oude vriend groeten u.”

In zijn laatste brief aan mevrouw Waddelow schept hij moed uit de leerstelling der uitverkiezing, die hij zijn hele leven met zoveel welsprekendheid had verkondigd. „Alles is Zijn werk, wij kunnen er niets aan toedoen, en onder al Gods werkingen zijn wij passief als het leem in de hand van de pottenbakker, terwijl Hij ons vormt tot een volk, dat Zijn lof zal verkondigen. Wij zijn het werk Zijner handen, daarom zeg ik u: Wacht af.”

In een brief aan mevrouw Turner van 18 februari 1813 schrijft Lady Sanderson: „Nu ik onze geliefde en geachte vriend - aldus placht Lady Sanderson in haar correspondentie haar man te noemen - heb horen zeggen, dat u niet één dag uit zijn gedachten bent geweest sinds wij het genoeg hebben gehad u hier te ontvangen, verzoek ik u ons te willen medelen hoe alles afgelopen is; of het gebed verhoord is op de wijze, zoals gij hoopte, en uw voet dus genezen is, zodat u zich nu wat gemakkelijker kunt voortbewegen. ... De prediking van Huntington is voor mij tot grote zegen geweest, want onder hem brak voor het eerst van mijn leven het licht der hoop door. ... Mede namens de Doctor doe ik u en uw man de hartelijke groeten. Wij spreken vaak over u. Ik voelde innerlijke gemeenschap met u vanaf onze eerste ontmoeting; een eensgezindheid, die gemakkelijker gevoeld dan onder woorden gebracht kan worden. Ik zou wel willen weten wat uw gevoelens waren ten opzichte van mij. Ik weet, dat God u eerlijk gemaakt heeft en dat u me daarom niet zult bedriegen.”

Huntingtons brief aan Ds. Isaïc Beeman, die waarschijnlijk op 24 December 1812 is geschreven, vangt aan met de bazuinstoot: „Zalig, driewerf zalig zijn wij die Jakobs God ter hulp hebben; Die ons maakt tot wonderen in het oog van de wereld, voorwerpen van bewondering voor de engelen, en raadsels voor onszelf. Ik ben een oude man en toch een nieuw schepsel. Mijn gang en mijn hand zijn onzeker geworden, en toch ben ik een koperen muur en een ijzeren wal. Eén en al broosheid, en toch in het bezit van een onvergankelijke kracht. Als man uit Kent doe ik aan u als mede-Kentenaar de hij dit jaargetijde gebruikelijke wensen toekomen, namelijk een gezegend Kerstfeest en een vredig Nieuwjaar.”

Op 26 februari schreef Huntington nog aan Berry, op 28 februari aan Mary Hooper (de Philomela) en op 12 april en 10 mei aan Joseph Chamberlain.

Dag in dag uit werd Huntington zwakker, en hij was er ten volle van overtuigd, dat zijn einde nabij was. ‘In zijn laatste dienstwerk werd hij veel gezegend met de nabijheid Gods’, schrijft Ebnezer, Huntingtons tweede zoon.

Na zijn thuiskomst van de gebruikelijke Woensdagavonddienst op de 25^e mei zei hij tot Betsy Falkland, die hem hielp zijn jas uit te doen: „Betsy, mijn werk is bijna beëindigd. Nog enkele malen en alles zal voorbij zijn.”

„Nee dominee, dat hoop ik niet”, antwoordde zij.

„Je kunt er zeker van zijn, dat het zo is", ging Huntington verder. „O, hoe verlang ik mijn gezegende Verlosser te zien. Wat een gezegend vooruitzicht staat mij nu te wachten; om met Hem te verkeren, naar Wie nu al veertig jaar al mijn hoop is uitgegaan.”

Vanaf dat ogenblik verloor hij belangstelling voor alle dingen, waarin hij vroeger genoeg had gehad. Hij schonk geen aandacht meer aan de bomen, die hij geplant had en wier groei hij in het voorjaar met zoveel opmerkzaamheid had gadegeslagen. In zijn broeikas, waarin hij zoveel tijd had doorgebracht, kwam hij maar zelden meer. Zijn gedrag tegenover zijn omgeving bleef vriendelijk en liefdevol, maar er bleef niets meer over van de gemeenzame scherts, zijn geest en humor, die zo karakteristiek voor hem waren. Vaak zat hij uren achtereen met Lady Sanderson zwijgend in zijn studeerkamer, en als hij wat zei, dan was het een opmerking over Gods goedheid ten opzichte van hem. Einde mei kwamen Ds. Samuel Turner en Ds. Joseph Chamberlain nog een bezoek brengen aan hun geliefde vriend. De eerste vertrok reeds op de eerste Juni, maar laatstgenoemde bleef enkele weken.

Op 6 juni leidde Huntington voor de laatste maal, naar achteraf zou blijken, de kerkdienst op Sabbat. Hij preekte 's morgens over 1 Korinthe 8 : 3, hoewel korter dan gewoonlijk: „Maar zo iemand God liefheeft, die is van Hem gekend", en uit zijn spreken bleek een diepe bewogenheid.

's Middags hield hij, staande op een preekstoel, die tijdelijk voor hem gelijkvloers gemaakt was, een verheven predicatie over de instelling van het Heilig Avondmaal. Nadat hij zelf brood en wijn genomen had, keerde hij zich om en zeide, met de beker in de hand: „U zult de Kolensjouwer niet lang meer bij u hebben, en wanneer ik heengegaan zal zijn, zal er geen ander in mijn plaats komen. Ik zal mijn licht met mij nemen.” Deze woorden berustten kennelijk op de overtuiging, dat geen ander in staat zou zijn hem op te volgen, en dat bij zijn dood zijn gemeente uiteen zou vallen. Zijn woorden zijn in vervulling gegaan.

Daarna deelde hij brood en wijn rond aan een groot aantal Avondmaalgangers, zoveel als er aan de tafel konden plaats nemen, in dit geval telkens zes-en-dertig man. Tengevolge van zijn lichamelijke zwakheid moest hij zitten en twee keer rust nemen, terwijl enkele verzen werden gezongen, en daarna sprak hij over de liefde Gods.

„O, ik wilde wel, dat ik u kon vertellen hoe groot mijn vreugde is geweest.” En hier brak hij plotseling deze zin af om een scherpe berisping toe te dienen. „Sommigen van u willen wel behouden worden, maar zij willen er niet naar leven. Ik voel, dat mijn werk bijna gedaan is, maar hetzij dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn gebouwd op de Rots Jezus Christus.” Men kon bemerken dat hij nog nimmer zo verheugd en gelukkig geweest was als op dat ogenblik. Nadat hij brood en wijn had uitgereikt aan allen, beklom hij weer de preekstoel en loofde en dankte God voor Zijn genade, aan hen als gemeente bewezen.

Op de avond van woensdag 9 juni besloot hij zijn lange en gezegende loopbaan met een indrukwekkende predicatie over Openbaring 3 : 3. Hij sprak met kracht en ernst en bracht zijn hoorders nog eens onder ogen wat volgens hem de fundamentele leerstellingen van het Christendom waren, en hij drong er bij zijn hoorders op aan, dat zij deze trouw zouden blijven. Toen richtte hij zich tot de natie in het algemeen en zeide: „O Sardis, uw leiders verleiden u, en de wegen uwer paden slokken zij in. De Ariaan, de Sociniaan en de Sabelliaan verloochenen de ware God, en zo houden ze niets anders over dan de afgoden van hun eigen inbeelding.” Zijn hele leven door had hij zijn hoorders en degenen, met wie hij in briefwisseling stond, er op gewezen, dat het van het allergrootste belang is om op Gods daden te letten. „Let op Zijn voorzienig bestel, zei hij in zijn laatste preek, want Hij heeft gezegd, dat Hij al Zijn goedheid voor ons zal stellen, zodat, als we niet zorgvuldig up Zijn goedertierenheden letten, wij ze nooit met dankbaarheid en ootmoedigheid zullen erkennen tot Zijn eer. Wanneer we bidden, moeten we letten op de uitkomsten van ons gebed, zodat de verhoring er van niet aan ons voorbij gaat.” Hij besloot zijn preek met de plechtige opmerking: „Wat mij aangaat, ik heb niets voor u verborgen willen houden, maar ik heb u steeds de volle raad Gods willen

verkondigen. Daarom - en hier sloeg hij met grote kracht op de preekstoel (wat helemaal zijn gewoonte niet was) - ben ik vrij van het bloed van u allen.”

De gemeente was diep ontroerd. Onder de aanwezigen bevonden zich Christopher Goulding en Cornelius Tozer, die beiden de preek stenografisch opnamen, Ds. Samuel Turner, Ds. Thomas Burgess, John Eedes, John Keyt, en andere personen. William Stevens kon niet aanwezig zijn, maar Keyt wandelde met, een vriend naar Stevens' huis om verslag uit te brengen over deze preek, en zij gaven met droefheid als hun mening te kennen, dat zij hun geliefde herder wel voor de laatste maal gehoord zouden hebben.

Op 10 juni begaven Huntingtons oudste zoon Gad, zijn vriend Over met zijn vrouw en Edward Aldridge zich naar Hermes House, en zij kwamen allen diep onder de indruk van de geestelijke rust en de vriendelijkheid, waarvan Huntington blijk gaf. De volgende dag stond hij, vroeger dan gewoonlijk op, maar kort daarna traden verschijnselen op, die het ergste deden vrezen. Terwijl zijn vrienden pogingen deden zijn voeten te warmen, zeide hij: „Deze voeten hebben mij vele mijlen gedragen om het Evangelie van Jezus Christus te verkondigen.”

Op zaterdagmorgen 12 Juni kwamen Blake en zijn vrouw - een dochter van Huntington - hem opzoeken, maar zij kregen te horen, „dat de Dokter niet gestoord wilde worden.” Dit vervulde hem met bezorgdheid en zijn vrouw met grote smart. Ook andere familieleden, die hem wilden bezoeken, kregen hetzelfde bescheid. De volgende dag was hij niet in staat zijn kamer te verlaten, en Ds. Algar Lock, de hulpprediker die zijn plaats op de preekstoel innam, zinspeelde in ontroerende bewoordingen op zijn ziekte. De mensen luisterden gedrukt naar deze onheilspellende woorden en zij gaven de hoop op beterschap op.

Op zondag kwamen ook de andere familieleden naar Hermes-Heuvel, maar konden niet ontvangen worden.

's Maandags voelde hij ziel; iets beter, en deze verbetering in zijn toestand duurde tot vrijdag. Op die dag stond hij, volgens zijn gewoonte, om vier uur in de morgen op om zijn studies voort te zetten, maar om zeven uur ging het weer niet goed met hem. Men kwam onophoudelijk naar zijn toestand vragen, en daar dit het huishouden zo in de war bracht, besloot Lady Sanderson hem naar het platteland te doen vervoeren, om zeker te kunnen zijn van enige rust, zowel voor hem als voor haarzelf; en zij liet haar keus vallen op Tunbridge Wells, door Huntington de “Efaräimsberg” genoemd.

In de morgen van 18 Juni stond om zes uur het rijtuig voor hen gereed. Tengevolge van zijn zwakte kon hij slechts met grote moeite daarin plaats nemen. Onderweg gaf hij aan Lady Sanderson te kennen, dat hij er van overtuigd was, niet meer te zullen terugkeren; en hij voegde er aan toe: „Voordat ik het huis verliet, smeekte ik God, dat dit niet meer zou geschieden. Mijn werk is geëindigd. Ik heb veertig jaren met grote inspanning gearbeid en mij werd daarin de kracht gegeven de volle raad Gods te verkondigen.”

Door Huntingtons uitputting moest men onderweg herhaaldelijk stilhouden en eerst de volgende dag bereikten de reizigers Tunbridge Wells.

Op maandag 21 Juni kwam Joseph Morris en Thomas Merchant over van Lewes om hem te bezoeken. „Hij was een geheel ander mens geworden, zegt Morris. Hij vertelde ons, dat hij voorheen in druk nimmer op bijzondere wijze was bemoedigd, maar steeds zijn strijd alleen had moeten strijden. Nu ondervond hij juist het tegendeel en werd hij vijf dagen achtereen begunstigd met een diepe geestelijke rust, waarna hij op liefelijke wijze werd opgezocht door de Allerhoogste, zodat zijn ziel daaronder in berouw wegsmolt. Het gesprek, dat hij niet ons voerde, had in bijzondere mate betrekking op de eeuwige heerlijkheid en was niet meer de taal van een sterfelijk mens. Nimmer tevoren heb ik zulke heerlijke en hemelse taal van iemands lippen gehoord.”

In zijn testament van 17 januari 1810 gaf hij als zijn laatste wens te kennen, dat hij naast zijn vriend Jenkins zou worden begraven. De kerk droeg hij over aan enkele personen, die gemachtigd

werden om haar in het belang der gemeente te beheren. Aan Lady Sanderson liet hij het geld na, dat hij door zijn huwelijk met haar had verkregen, een bedrag van ongeveer f 80.000.—, dat hij geheel onaangeroerd had gelaten. Zijn dochter Naómi vermaakte hij een huis en zijn andere kinderen verschillende kleine legaten. Huntingtons kinderen hadden gedurende zijn leven grote geldsbedragen van hem ontvangen. Het was daarom zeer terecht, dat het geld van Lady Sanderson onaangetaast bleef. Wat hemzelf betreft, was het duidelijk, dat na betaling van zijn schulden er heel weinig voor de erfgenamen overbleef.

Tijdens zijn laatste ziekte maakte hij onder de invloed van Lady Sanderson, wier houding in dit opzicht niet te verdedigen is, een nieuw testament. Hierin maakt hij niet zonder bitterheid melding van de onbekwaamheid van zijn kinderen, en van de grote bedragen, die zij hadden vergooid. Het meest verbazingwekkende van zijn testament was echter de bepaling, dat Lady Sanderson de inkomsten uit de kerk zou ontvangen, onder verplichtingen om de kerk in stand te houden voor het gebruik door de gemeente, en aan zijn opvolger f 2000,- per jaar te betalen. Sir William Hay en Sir Ludlow Harvey werden door hem aangewezen als executeurs-testamentair.

Uit deze bepalingen van dit testament, - dat door Huntington niet werd ondertekend, - schijnt het dat bij Lady Sanderson de begeerlijkheid de overhand had gekregen over de eerlijkheid, en dat zij op weinig fraaie wijze van Huntingtons lichamelijke zwakheid gebruik had willen maken. Tot een vriend, die hem kwam bezoeken, zei Huntington: „Sinds ik hier op Tunbridge Wells verkeer, heb ik alleen met advocaten en dokters te maken gehad, en mijn ziel is er ziek van.” Toen zijn ziekte echter verergerde en alle hoop op herstel verdween, kreeg bij Lady Sanderson de vrouw de overhand op de financier, en in haar bezorgdheid om al het mogelijke voor haar man te doen, vergat zij het hele testament.

„Je hebt veel geleden”, zeide zij eens tot hem.

Hij antwoordde: „Er is een tijd geweest, dat ik ergere pijn had. Ik werd verteerd door de koorts, terwijl ik geen bed had om op te liggen en zonder dat iemand zich om mij bekommerde. Maar nu zegent de Voorzienigheid mij met alles, wat nodig is om mijn lijden te verzachten.”

Bij een andere gelegenheid zei hij: „Mijn hart is vervuld van Gods goedheid, en ik betreurt het, dat ik niet in staat ben de woorden te vinden om aan anderen duidelijk te maken wat ik voel.”

De dood had voor hem geen verschrikking. „Alles is vlak voor mij, er zijn geen „indiens” en geen „maren.” Ik ben zo zeker van de hemel alsof ik er al in verkeerde.”

Hij beklagde zich over de tegenstand, die hij tijdens de gehele duur van zijn bediening had ondervonden en de haat, die men hem had toegedragen; en zich tot Lady Sanderson wendende, zei hij: „Neem een pen en schrijf mijn grafschrift.” Hij dicteerde haar:

**„Hier rust de Kolensjouwer, van God bemind,
maar gehaat door de mens.
De alwetende Rechter zal dit op de dag des oordeels
bekrachtigen en bevestigen tot ontsteltenis van duizenden.
Want Engeland en zijn hoofdstad zullen weten,
dat een profeet onder hen heeft verkeerd.”**

Maandag 28 juni scheen hij in te storten en Lady Sanderson waarschuwde haar dochter en juffrouw Falkland; dezen kwamen de volgende dag. Hij begroette hen hartelijk en kuste hen.

Woensdag kwamen Thomas Bensley - de drukker - en John Over hem bezoeken. Bensley zei, toen zij de kamer binnenkwamen: „Het verheugt mij, dat je er zo opgewekt uitziet.”

Huntington antwoordde: „Waarom zou dat niet het geval zijn? De dood heeft in deze veertig jaren zijn prikkel voor mij verloren. Ik ben niet banger voor de dood dan voor mijn slaapmuts.”

Kort daarop kwamen Blake met zijn vrouw, Huntingtons dochter, en mevrouw Burrell. „Alleen zij,

zegt mevrouw Blake, die het zelf hebben meegemaakt, kunnen weten wat wij voelden toen wij de kamer binnentraden. Wij sloegen onze armen om zijn hals en kusten hem, en waren nauwelijks in staat een woord uit te brengen.”

Ook Huntington omhelsde hen en vroeg in het bijzonder naar hun kinderen en op wat voor manier zij gekomen waren en waar zij wilden slapen. Hij zeide: „Waarom zijn jullie niet eerst hierheen gekomen, dan hadden wij jullie wel bij andere mensen onder kunnen brengen.”

Blake drukte de hoop uit, dat hij nog zou herstellen, maar Huntington schudde zijn hoofd en zei: „Mijn krachten zijn uitgeput.”

„Lieve vader, zei zijn dochter, terwijl haar ogen nat waren van tranen, ik wenste wel, dat ik u kon volgen; want dat is alles, wat ik begeer.”

Hij antwoordde: „Blijf daarbij en je zult je loon geenszins verliezen.”

Hoewel hij de hele dag erg ziek was geweest, scheen het 's avonds toch iets beter met hem te gaan en hij zeide, dat hij overeind wilde zitten om het avondeten te gebruiken, want hij had behoefte aan enig voedsel. Met een zwakke en bevende stem vroeg hij om een zegen, zoals hij gewoon was, en hij deed dit op een plechtige en indrukwekkende wijze. Gedurende deze maaltijd, die hem goed scheen te smaken, sprak hij rustig en opgewekt, zoals hij gewoon was, en hij had het daarbij vooral over de genade, die hij ondervonden had, en over de vreugde, die hij gevoelde bij het vooruitzicht ontbonden te zullen worden. Toen hij sprak over de kerk en over de gemeente, dacht hij in het bijzonder aan degenen, die in voor- en tegenspoed zijn bedieningen getrouw waren gebleven, en hij zeide, dat Gods zegen altijd op hen zou rusten.

De tijd van vertrek naderde. „Wij kwamen dicht bij hem zitten, zegt Mevrouw Blake, want wij konden hem slechts met moeite verstaan door zijn zwakte en omdat zijn mond door de koorts was verdroogd. Hij duidde aan met een beweging, dat hij wat wilde drinken, wat hem door Blake onmiddellijk werd gegeven. Hij strekte zijn handen uit, legde de ene op mijn zuster en de andere op mij, en zeide: „Jullie zijn mijn lieve kinderen en ik ben blij jullie te zien.”

Daar het tijd was, dat hij ging rusten, namen wij afscheid van hem. Hij kuste en zegende ons en wij gingen heen om hem in deze wereld niet meer te zien. Hij volgde ons met zijn ogen en wij bogen en gingen heen. “Blijkt het dus niet dat wij hem dierbaar waren?”

Voordat hij ging slapen, sprak hij nog hartelijk met Lady Sanderson en hij dankte haar voor haar voortdurende zorgen en zeide, dat zij, zolang als hij haar gekend had, voor hem steeds dezelfde was geweest, namelijk vriendelijk, trouw en liefhebbend. Juffrouw Falkland bleef die nacht bij hem waken. Toen ging hij hard achteruit.

Lady Sanderson, haar dochter, Stone en één van zijn hoorders, een zekere Morgan, bleven de gehele dag bij hem. Tegen de avond scheen hij diepe blijdschap te gevoelen. Toen Morgan zijn lippen bevochtigde, zeide hij: “God zegene u, ik dank u; gezegend zij Zijn heilige Naam.”

Tegen de avond zeide hij: „O, gezegend zij Zijn verheven Naam." Kort daarop: „Waarom toeft de wagen des Heeren zolang om te komen?"

Hij trachtte recht op te gaan zitten om de mensen in zijn omgeving aan te spreken, maar toen hij bemerkte, dat hij geen woord kon uitbrengen, ging hij weer rustig liggen.

Een verschrikkelijke storm woedde gedurende de laatste ogenblikken van zijn leven en de hagel kletterde tegen de ruiten. Hij draaide zijn hoofd om ernaar te luisteren. Morgan zei: „Dat lawaai komt door de hagel"

De stervende keerde zijn hoofd weer om en trachtte te spreken. Lady Sanderson bracht haar oor aan zijn mond en hoorde hem nog zeggen: „Gezegend zij Zijn dierbare Naam.”

Toen gaf hij de geest. Daarop sprak één van de aanwezigen het woord van de psalmist: „*Let op de vrome en ziet naar de oprechte, want het einde van die man zal vrede zijn.*” Het was tien minuten over half negen op 1 juli van het jaar 1813. Huntington was 68 jaar en vijf maanden oud geworden.

De droeve mare werd snel in iedere hoek van het land bekend. Hoe deze tijding door Huntingtons vrienden werd ontvangen, kan men beoordelen naar de uitwerking, die zij op één van hen, namelijk Cornelius Tozer, had. Hij riep uit: "O, wat een droevige tijding en wat een ontzettend verlies!" Hij bleef deze woorden herhalen toen hij stil zijn werk deed en weende en tegelijk trachtte zijn tranen te verbergen voor zijn omgeving. „Zodra ik thuis kwam, deelde ik mijn vrouw het droevige nieuws mee. Wij bleven twee uur lang zitten en gaven uiting aan onze droefheid. Ik heb mijn vader, moeder, twee broers, twee zusters en een kind verloren, maar nooit voelde ik zo'n diepe droefheid als bij de dood van onze geestelijke leidsman.”

Er werd besloten, dat Huntington, in overeenstemming met de wens, die hij herhaaldelijk had te kennen gegeven, naast zijn vriend Jenkin Jenkins op het kerkhof achter de Jirehkapel te Lewes zou worden begraven.

De begrafenis vond plaats op donderdag 8 juli. De stoet, die bestond uit een lijkkoets met zes paarden, zeven rouwkoetsen en een groot aantal andere vervoermiddelen, was meer dan een mijl lang. Er waren in Londen zoveel wagens gehuurd, dat de straten leeg waren en vreemdelingen naar de reden van deze ongewone rust vroegen. In de voorste koetsen zaten Huntingtons kinderen. Daarna volgde in de koets van Lady Sanderson, Lady Sanderson zelf, haar dochter en juffrouw Falkland. Daarna kwamen de rijtuigen met Huntingtons vrienden en de leden van zijn gemeente. Van tijd tot tijd, terwijl de trage, enorme, kronkelende stoet zich voortbewoog langs de stoffige weg, tussen de tuinheggen en onder de stralen van de brandende Julizon, hoorde men telkens weer de zachte klank van oude geestelijke liederen, die op oude wijzen werden gezongen, aanheffen en wegsterven, als een geïmproviseerde en spontane lijkzang. In ieder dorp stonden rijen verwonderde toeschouwers, en zo werd het stoffelijk overschot van de onbuigzame, oude Evangeliedienaar door een treurend volk, dat evenwel heel goed wist, dat er geen reden tot treuren bestond, behalve dan voor hen over hun eigen verlies, naar zijn laatste rustplaats gebracht: de groeve te Lewes.

De begrafenis vond plaats, in overeenstemming met Huntingtons uitdrukkelijke wens, in volstrekte stilte, zonder toespraken. Tot laat in de avond ging een onafgebroken stroom van bezoekers naar en van het graf. Er waren niet voldoende levensmiddelen aanwezig om de mensenmassa, die zich in de stad bevond, te voeden, zodat velen tegen hun wil gedwongen werden te vasten.

's Avonds preekte Ds. Joseph Chamberlain van Leicester in de kerk, terwijl hij tot tekst nam Jesaja 57 : 2: „Hij zal ingaan in vrede.”

De daarop volgende Sabbat preekte hij in de Voorzienigheidskapel voor Huntingtons verlaten en bedroefde kudde. Naar men zegt, waren er tweeduizend hoorders, allen in diepe rouw, maar in overeenstemming met Huntingtons uitdrukkelijke wil was de preekstoel niet met rouwfloers omhangen en werd er in deze preek in het geheel niet over hém gesproken. En misschien deed deze verschrikkelijke stilte - een stilte, die de mensen het gevoel gaf, dat ze het moesten uitschreeuwen - de leegte, die ontstaan was door het sterven van Huntington, nog erger opvallen dan anders het geval zou zijn geweest. Hun leven was onverbrekkelijk met het zijne verbonden geweest. Een tijdlang waren zij als het ware verdoofd. Daarna bedreven zij rouw met „een zeer grote rouwklage.”

Toen zij na verloop van tijd weer, als alle christenen na zware beproevingen, in een toestand van berusting waren gekomen, lieten zij in hun kerk een prachtige marmeren plaat aanbrengen ter nagedachtenis aan hun overleden herder, en zij lieten daarop het grafschrift graveren, dat hij enkele dagen vóór zijn dood zelf had opgesteld. De gedenksteen zelf bestaat niet meer, maar de woorden kan men nog vinden op zijn grafsteen te Lewes, het kerkhof naast de Jireh-kapel.

In 2005 lag het verhoogde graf er verlaten bij. Tijdens een zware storm in 1987 beschadigde een omgevallen schoorsteen de stenen.

Kort na de dood van Huntington gaf zijn zoon Ebenezer een serie brieven van zijn vader uit,

met de titel: *Nalezingen van de wijnoogst*. Ook de laatste preek van Huntington over Openbaring 3 gaf hij aan de pers.

Tussen Ebenezer en zijn vader was er de laatste jaren verwijdering gekomen.

Uit de nagelaten brieven worden regelmatig opmerkingen gemaakt ten nadeel van Lady Sanderson. Andere brieven tonen juist haar oprecht karakter. Misschien dat de verhouding tussen sommige kinderen van Huntington en zijn tweede vrouw niet goed is geweest.

Ebenezer schrijft op bladzij 48:

“Ik zal steeds reden hebben om met de innigste gevoelens van dankbaarheid en liefde jegens God te erkennen, dat tijdens het laatste jaar van mijns vaders verblijf in deze aardse tabernakel de satan erin geslaagd is om de genegenheid van de beste der vaders van mij te vervreemden, dat hij mij niet (er)kende. Gedurende die tijd behaagde het de Almachtige alle vertrouwen op een vleses arm bij mij uit te rukken, te verdelgen en mij nabij het oordeel te brengen. Doch ik bleef vasthouden dat de Heere mij niet zou verlaten, totdat Hij gedaan zou hebben wat Hij gesproken had. Want Zijn Woord verklaart: “Over alles wat heerlijk is, zal een beschutting wezen”.

HET ZALIG STERVEN VAN WILLIAM HUNTINGTON

Uit Het Engels vertaald door Ds. J. van Zweden

J. VAN ZWEDEN.

“Zalig zijn de doden, die in de Heere sterven”. Openbaring 14:13.

VOORWOORD

Geachte lezer.

Hier is weer een brokske van William Huntingtons nagelaten geschriften. En wel zijn uiteinde. [alsook van haar die hij door het Evangelie als zijn geestelijk kind had geteeld, Maria Chamberlain].

Het blijkt te allen tijde waarheid te zijn wat wij lezen in Openb. 14: 13: “Zalig zijn de doden, die in de Heere sterven, van nu aan; ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid. En hun werken volgen met hen.”

Het dacht mij goed ter opheldering, een kort woord vooraf te doen gaan.

Wij lezen in de twee brieven over het laatste leven en sterven van W. Huntington, dikwijls de naam van Mevrouw Sanderson. Deze was zijn tweede vrouw, die de nagelaten weduwe van de overleden Burgemeester was. De eerste vrouw van Huntington was, volgens de Engelse schrijver Thomas Wright, Maria Short, die op de 9de december 1806, hem door de dood is ontnomen. Haar uiteinde was zeer bedroevend, en gaf Huntington reden om aan haar behoud te twijfelen.

Na ongeveer twee jaren weduwnaar geweest te zijn, is hij in het huwelijk getreden met de reeds genoemde vrouw, 15 augustus 1808. Omtrent vijf jaar mochten zij slechts door de huwelijksband verenigd zijn. En het jaar 1813, brak het ogenblik aan dat deze voortreffelijke man, die kon getuigen: “London zal weten dat er een profeet in haar midden geweest is”; door zijn Koning afgelost werd als wachter op Sions muren, om Hem te dienen. “Niet in een tempel met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen.”

Lezer, mocht uw einde zijn gelijk het zijne. Dit is de wens en bede van de vertaler.

Het sterven van W. Huntington; beschreven in twee brieven

Aan de Heer BENSLEI J.

JUNBRIDGE WELLS, 5 Juli 1813.

Geachte heer,

Daar het uw verlangen was om elke bijzonderheid, aangaande de laatste weken van onze geliefde vertrokken vriend te vernemen, wil ik zoveel ik mij herinneren kan u meedelen, mij voegende naar uw verzoek.

Vroeg op vrijdag morgen 11 juni, werd Mr. Huntington in een hevige en verontrustende manier ziek, dat voortduurde in toeneming tot de volgende Dag des Heeren wanneer het verklaard werd dat hij in groot gevaar was. 's Maandags herstelde hij een weinig en op dinsdag, hoewel te ziek om het bed te verlaten, maakte hij het zijn voornemen om de volgende vrijdag naar Junbridge Wells te gaan. En als gevolg van dit zijn besluit, verliet hij om zes uur van de morgens Hermes House (zijn huis), vergezeld bij Mevrouw Sanderson (dit was zijn tweede vrouw). Zijn zwakheid was duidelijk zichtbaar, daar hij met moeite beneden en in het rijtuig kon komen.

Nadat hij vertrokken was, verwachtte ik en Juffrouw Sanderson, wetende hoe slecht hij zich gevoelde, na verloop van enige uren zijn terugkomst. Hij, niettegenstaande zijn zwak lichaam, kwam door de reis tamelijk wel, en nadat hij ongeveer tien dagen te Junbridge geweest was, gedurende welke hij soms een weinig beter was en dan weer opnieuw inviel, ontvingen wij een schrijven van hem, waarin hij zijn wens te kennen gaf, dat wij ons met hem zouden verenigen.

Wij zijn dus vanhier vertrokken en de 29ste juni daar gearriveerd, zoals u weet. Ik zal de schok nooit vergeten, die ik kreeg, toen wij in de kamer kwamen. Hij reikte zijn hand uit en kustte ons beiden, maar niemand van ons kon spreken. Van dat ogenblik af was ik overtuigd, dat (menselijk gesproken) hij niet meer herstellen zou, en het kwam mij voordat zijn einde met rasse schreden naderde. Als ge het u herinnert, dat, toen u in de kamer kwam hem zei: *dat ge zo verblijd was, dat hij er zo getroost uitzag*. Hij antwoordde: *Waarom zou ik er anders uitzien? Deze veertig jaar heeft de dood voor mij zijn prikkel verloren; ik ben niet meer bevreesd voor de dood, dan ik ben voor mijn nachtmuts.*

Toen u en Mr. Over hem de volgende morgen verliet, was ik overtuigd uit zijn voorkomen en gebaren, dat hij er van verzekerd was in zijn gemoed, u niet meer te zullen zien. Die dag was hij erg ziek, maar van de avonds weer wat beter. Hij was bijzonder opgewekt en getroost en zat op boven zijn gewone tijd en verraste ons zeer toen hij verklaarde, dat het zijn voornemen was om *nog eens met ons de avondmaaltijd te houden*. Hij zei dat hij een lust en trek gevoelde. Wetende hoe ziek hij was, zo oordeelden wij het als een heel ongunstig geval, wat het gevolg heeft bewezen. Ik zal dat maal nooit vergeten. Het was het laatste waar wij met elkaar aan deelnamen. Met een zwakke en trillende stem, maar op een plechtige en indrukwekkende manier, vroeg hij om een zegen.

Gedurende de maaltijd maakte hij voor de eerste maal sinds zijn ziekte, melding van zijn gemeente. Hij sprak van hen die standvastig bij zijn dienst gebleven waren en zei: dat de zegeningen Godes altijd op hen rusten zouden. Van anderen, die zich geërgerd hadden gevoeld, omdat hij hen zonder voorbehoud de volle raad Gods verkondigd had; van anderen, die meegevoerd waren geworden door iedere nieuw leraar die onder ons verscheen. En van sommige anderen die voorgoed de Kapel verlaten hadden. Ook van de verschillende karakters der belijders onder de gemeente, en welke zegeningen en oordelen van God op hen komen zoude. Hij sprak op een krachtige en beslissende wijze. Hij vertelde ons, dat er spoedig zware beproevingen over de kerk zouden komen, wanneer het openbaar zou worden dat niemand behouden kon worden dan alleen hen, die vasthielden aan wat hij had voortgebracht.

Hij maakte een helder onderscheid tussen zulken, die, omdat ze niet konden geraken tot zijn standaard (maatstaf); of niet hadden ondervonden de treffelijke waarheden die hij voortbracht, zich om die oorzaak vijandig gevoelden tegen hem en tegen zijn leer, dat deze de voorkeur zouden geven

aan een leraar van op Oppervlakkige ervaring. En wanneer ze hem een heilige hoorden beschrijven, en vindende dat zij tot zijn standaard konden geraken, verzekerd rustten, zijnde goed tevreden met hun staat. Hij gaf te kennen, dat hij er sommigen van deze beschrijving wist te zijn, onder zijn gemeente.

Toen sprak hij in een liefelijke en aanmoedigende manier van anderen, die, wanneer ze de vollen raad Gods hoorden verkondigen en gevoelden hoeveel zij tekort kwamen, om die reden zich bedroefd gevoelden en ernstiglijk tot God baden, om Zijn eigen werk voort te zetten en hen te bevestigen in elke noodzakelijke waarheid.

Op Mevrouw Sandersons aanmerking, wensende dat zij het alles herzamelen kon, wat hij gezegd had in betrekking tot de kerk, zo antwoordde hij: dat hij nog veel meer te zeggen had, wat wij op een andere tijd van zijn lippen konden neerschrijven. Maar dit kon tot ons groot verdriet nooit gedaan worden: die nacht was zijn laatste.

Toen sprak hij in de hoogste spreekwijze, van erkentelijke toegenegenheid aan Mevrouw Sanderson. En dankende haar voor haar liefderijke, onophoudelijke oplettendheid aan hem, zei hij: dat al wat wat mogelijk was gedaan te worden, voor hem gedaan was. Hij sprak van de grote zegen die zij voor hem geweest was, en dat van af het ogenblik hij haar gekend had, hij haar altijd op een gelijkvormige wijze had bevonden: vriendelijk, gelovig en toegenegen of hartelijk. Hoewel ik hem dikwijls van tevoren reeds zoveel had horen zeggen, niettemin, een nadere bekrachtiging daar van in zijn stervensuren was zo bevredigend, als dat het stipt eerlijk en waar was. Toen voegde hij er aan toe: *“In de Naam des Heeren zegen ik u allen voor mijn vertrek en beveel u in Zijn handen.”*

Deze zegening, uitgesproken op een manier zo plechtig en hartelijk, kunnen wij nooit vergeten. Hij zei nog vele andere dingen; uitdrukkende zijn scheiding van ons in volkomen vrede en vereniging. En na herhaalde dankbetuiging voegde hij er bij: “Nu mijn geliefden, moet ge mij alle drie voor deze nacht naar bed brengen.” Toen een van ons zich aanbood, om een bediende te roepen, zei hij: “Nee, ge zult geheel voldoende zijn; je zult eens zien wat een man ik ben.” Ziende ons erg aangedaan, zei hij: „Dikwijls denk ik, dat het niet meer lang duren zal of wij zullen, de een na de ander, onze hoofden neerleggen op dezelfde peluw.”

Hij kwam in bed met minder moeilijkheid dan gewoonlijk en zei voordat hij zich neerlag: “God zegene u allen.”

Die nacht zat ik bij hem op. Hij sliep zeer weinig; was onrustig en zijn koorts erg hoog. Vroeg in de morgen bespeurde ik in hem een grote verandering en vreesde voor het ergste. Ik riep Mevrouw Sanderson, die om de geneesheer zond die het opzicht over hem had en ook om een zeer kundig dokter. Bloedafneming werd aanbevolen en menig ander ding werd geprobeerd, maar alles zonder uitwerking. Want nadat elk geneesmiddel was aangewend, werd hij klaarblijkelijk steeds erger en zijn ademhaling werd steeds korter en korter.

Wij stonden allen rond hem, samen met Mr. Morgan en Mr. Stone. Hij kwam ons voor als zijnde zonder pijn; was kalm en bedaard en nadat hij drie maal diep adem had gehaald, bemerkte ik dat het hem met gedaan was. Ongeveer twintig minuten voor negen ontvlood hem zijn geest.

Voor enige ogenblikken was alles stil. *“Let op de vromen en ziet naar de oprechten, want het einde van die man zal vrede zijn.”*

De hele van de dag was hij blijkbaar in stil gebed geweest, maar zijn stem was hij kwijt. Als gevolg van een hoeveelheid bloed dat zich in zijn hoofd gevestigd had, gaf dit een wild voorkomen aan zijn ogen en beroofde hem voor de laatste ogenblikken van zijn gezicht. Daar hij veel slijmen in zijn keel had, en zijn kracht niet toereikend was om te kunnen hoesten, verhinderde hem dit te spreken, hoewel hij daartoe menige poging aanwende. Nu en dan konden wij hem verstaanbaar horen zeggen in een zeer

lage fluistering: „Kom, mijn Vader!” “Loof God, prijs Hem! Het was merkbaar dat hij ongetwijfeld zijn einde naderde. Hij kende Mevrouw Sandersons stem nog, want, hoewel hij haar niet kon zien, keerde hij naar haar toe toen zij het bed naderde en nam enige minuten voor zijn dood nog wat water uit haar hand. De uitdrukking van zijn gelaat was een hemelse onderwerping en berusting, en met die indruk stierf hij.

Tijdens zijn hele ziekte was hij opmerkelijk geduldig en droeg zijn lijden met grote dapperheid. Menige nacht zat ik bij hem op, en ofschoon hij niet slapen kon heeft hij toch zelfs niet een ogenblik gemord. Een nacht zei hij: “O, wat een onuitsprekelijke barmhartigheid om in het bezit te zijn van een goede hoop, door genade! Dikwijls denk ik aan mijn vorige bekommelingen, toen ik rondzwierf van paal, naar pilaar, zoekende rust, maar geen vindende. Geloofd zij God, dat het zo nu niet is. Waar Christus zich eens laat wegevalen te komen, dan komt die arme zondaar thuis, en hij neemt zijn huis met hem mee, overal waar hij gaat. Nu maai ik de voordelen van mijn belijdenis. Wat een arm ellendig schepsel zou ik zijn als ik zonder God was, geen hoop hebbende in deze wereld! Maar mijn consciëntie beschuldigt mij niet. Ik heb mijn God getrouw en oprecht bemind en gediend; hebbende barmhartigheid verkregen om getrouw te zijn.”

Hij was ver van blij te zijn, voordat hij de stad verliet. En de dag waarop hij aankwam bij de Wells, werd hij zeer beproefd in zijn gemoed. Maar gedurende het overige van zijn ziekte genoot hij een vaste vrede, een hemelse onderwerping en een gevoelig besef van dankbaarheid tegenover God voor Zijn goedheid aan hem bewezen, in de voorzienigheid als ook in de genade. Menigmaal vergeleek hij zijn vroegere armoede met zijn tegenwoordige welstand; zijn scherpe worstelingen, harde arbeid en harde kost, met zijn genoeglijk thuis en geestelijke zegeningen. En dan weende hij van dankbaarheid aan God, voor Zijn onverdiende goedheid aan zulk een onwaardige.

Op zekere tijd vóór zijn dood, was hij als dood voor alle dingen daar hij vroeger zijn genoegen in had genomen. Van de bomen die hij geplant en welker groei hij met zoveel zorgvuldigheid had beschouwd, nam hij lopend in zijn tuin, geen notitie van. Zijn broeihuis, waaraan hij van tevoren zo veel tijd had besteed, trad hij nu nauwelijks meer binnen. Het scheen inderdaad alsof alles zijn kracht verloren had, om te behagen. Hoewel hij weinig zei, drukte zijn gelaat het nochtans uit dat hij een inwendige zoete vrede bezat. Zijn voorkomen getuigde dat hij in een hoger wereld leefde, want zijn gemoed was daar, hoewel zijn arm gekweld lichaam bij ons was.

Voor zekere tijd, had hij een sterken indruk in zijn gemoed dat zijn einde nabij was en herhaaldelijk sprak hij daarvan. Maar omdat we hem daar reeds menig jaar van tevoren over hadden horen spreken, en omdat het een kwade dag voor ons zou zijn die we 't liefst ver van ons wensten af te zetten, gaven we er niet zeer veel acht op.

Nadat hij thuis gekomen was van de woensdags, veertien dagen voordat hij zijn laatste preek gedaan had, terwijl hij in zijn studeerkamer was en ik hem hielp om zijn jas uit te trekken, zei hij: “Betsy, mijn werk is bijna afgelopen; nóg slechts een paar keren meer en alles zal voorbij zijn.”

Ik zei: “Nee, mijnheer, ik hoop het niet.”

Maar hij antwoordde: “Je kunt er vast op rekenen, dat het zo is. O, hoe verlang ik om mijn gezegende Zaligmaker te zien! Wat een heerlijke toekomst en uitzicht licht er voor mij; om met Hem te zijn, waar mijn geloof deze veertig jaren op gevestigd was!”

De nacht voordat hij ziek werd, verzocht Mr. en Mrs. Over om hem te zien. Hij was zeer opgeruimd en hartelijke en scheen erg onwillig om van hen te scheiden. Na de avondmaaltijd was hij zo opgewekt, als ik hem in een lange tijd niet gezien had. Hij had een aanzienlijk lang gesprek met Mevrouw Sanderson over de genietingen van de Hemel in een meest wonderlijke manier, totdat het scheen alsof hij boven de aarde verheven werd.

Tijdens zijn ziekte kwam Mr. Edward Aldridge hem herhaaldelijk zien. Hij scheen zeer ingenomen te zijn met zijn gezelschap en sprak vrij met hem, wat zal blijken uit het volgende uittreksel uit zijn brief:

“In de vele onderhandelingen die ik met Mr. Huntington gehad heb gedurende zijn ziekte, vond ik zijn gemoed volkomen rustig en zijn gesprekken en omgang geestelijk. De koning der verschrikking was voor hem ontwapend, en de dood die zijn prikkel verloren had, werd overdacht met de uiterste bedaardheid. Hij vertoonde zich als iemand die een reis gaat maken, goed voorbereid en uitgerust voor alle dingen op de weg. Hij zei: “dat er geen twijfel of zwaarigheid was. Maar dat het alles recht en helder was in zijn naderen tot God; dat kwijschelding vrede had voortgebracht; wedergeboorte liefde en rechtvaardigmaking kan nooit omgestoten worden.”

De laatste dag waarop ik met hem omging, waren mijn gevoelens scherp omtrent het vooruitzicht, n.l. dat we onze meest waardige herder gingen verliezen; de beste bekende en de oprechtste vriend die ik ooit gehad heb.

Mijn troost en genoegen, was hem meer aangelegen, dan die van zichzelf, en daarbij drukte hij enige bekommering uit omtrent het welzijn van de kerk, maar niet een woord van klagen of murmureren over de bedeling Gods.

Over mijn opmerking, dat we hier veel genoten van de tegenwoordigheid Gods, maar dat het beste nog komende was, nam hij dat op in zijn gewone wijze en zette het breder uiteen, zeggende: *de tegenwoordigheid van God was Zijn Heiligen Geest*. “Waar zou ik heengaan voor Uw Geest? en waar zou, ik heenvlieden voor Uw aangezicht?” Ook zei hij, dat de boze dit niet konden verdragen of uitstaan. “U zult ze verdrijven, gelijk rook verdreven wordt; gelijk was voor het vuur smelt, zullen de goddelozen vergaan van Gods aangezicht.” Gelijkerwijs haalde hij aan Psalm 1: 4, 5. Daarna sprak hij over de familie van Juffrouw Bull. Hij zei dat toen zij onder hem geroepen was, ze allen verdord en gedood waren in hun belijdenis en dat haar oudste zoon zelfs zo ver was gegaan, dat hij zijn Bijbel verbrandde. Een zekere vriend van London arriveerde en ons gesprek was beëindigd. Maar de diepe indruk van Gods getrouwheid, barmhartigheid en waarheid verbleef, en ik hoop dat die nooit door mij vergeten zal worden.

Hij had nooit ernstig ziek geweest, maar in deze en een vorige ziekte enige maanden geleden, was het juist zowat het tegendeel. In onderscheiden preken onlangs gedaan gaf hij te kennen *een nederig maar onbepaald vertrouwen in de liefde Gods aan zijn ziel, en zijn eigen vurige liefde en verbondenheid aan zijn geliefde en gezegende Zaligmaker*; zoals hij Hem herhaaldelijk noemde.

Na het prediken, ongeveer twee weken voor zijn laatste ziekte, zei hij, dat zijn werk nu bijna afgelopen was; ook gaf hij te kennen de goedheid van God aan hem, door zijn tabernakel weg te nemen op zulk een zachte en liefelijke manier. En dat hij verlangde om zijn gezegende Verlosser te gaan zien, die hij verklaarde, al gezien te hebben, (in zijn bekering) 1 Kor. 9: 1. Hij leed enige pijn in zijn ingewanden en had menige onrustige nacht maar drukte bijna nog met zijn laatste ademtocht zijn dankbaarheid uit tot God, die zo liefderijk met hem wilde handelen.

Dus eindigde, op de eerste dag van juli 1813 het leven van een man, beroemd als prediker; grondig en geleerd in goddelijke wetenschappen en ervaring; arbeidende in het werk des Heeren terwijl hij de kracht had, zijnde dienstig en nuttig, beide voor stad en land, over een uitgestrektheid die niet volkomen zal worden geweten voor en voordat hij verschijnen zal met hen die door hem gesteld zijn tot rechtvaardigen in het Koninkrijk van onze Heere, om te schijnen als, de sterren eeuwig en altoos.

In zijn laatste preek die hij predikte over Openbaring 3: 31; op de avond van de 9de juni, gaf hij een beknopte samenvatting van de leerstellingen die hij bestendig had gepredikt, en bestrafte het gedrag van sommigen die zich hadden afgescheiden van de waarheid, verklarende dat hij vrij was van het bloed der mensen en dat hij niet had nagelaten de volle raad Gods te

verklaren. Dit werd uitgesproken met zo'n sterke nadruk en maakte zo'n verbazende indruk op vele van zijn hoorders, dat het een verborgen overtuiging op vele achterliet, dat dit zijn laatste zou zijn." E.A.

U zag hem, zoals u herinneren zult, de dag voordat hij zijn huis verliet, en had een bevredigend en stichtend onderhoud met hem. Later hoorde ik van Mevrouw Sanderson, dat, voor hij Pentonville verliet, hij ernstig tot God bad, dat Hij het niet toe laten zou, om hem ooit meer terug te doen keren. Menigmaal merkte hij op aan haar Eerwaardigheid, dat het onmogelijk was om te beschrijven in welk een hatelijk licht hij deze wereld zag. Zijn toegenegenheid voor haar en voor ons, bleef tot het laatste ongetwijfeld dezelfde, wat een grote vertroosting was voor ons allen. De herinnering dat hij van ons scheidde in zulk een volkomen liefde, zal altijd een genoegen voor ons zijn, totdat we elkaar weer ontmoeten om niet meer te scheiden. Ik weet dat zeer velen zijn verlies diep zullen gevoelen en velen wensen wellicht dat hij nog eens onder ons mocht zijn. Maar hadden zij (gelijk wij bestendig de gewoonte hadden om te doen) getuigen geweest van de zwakheden waarmee hij moest arbeiden, vele maanden voordat hij het prediken naliet (ofschoon hij op de kansel zo werd bijgestaan dat niemand het kon opmerken); hadden zij gezien het lijden gedurende zijn ziekte, zijn ernstig verlangen om thuis te zijn, zijn gestorvenheid voor alle dingen onder de zon, en de vernederende omstandigheden voor de menselijke natuur, waaronder hij moest arbeiden de laatste paar weken, en daarbij wetende de heerlijke toekomst die voor hem lag, dan is het onmogelijk om de afgunstige wens uit te drukken, om een van beide, zijn hemelleven verlengd te zien, óf hem wedergeroepen te zien tot deze ellendige wereld. Hoewel we wel mogen bidden om te sterven als hij en hopen om hem daarboven spoedig te mogen ontmoeten.

Hoe nader Mr. Huntington het einde van zijn waardig leven tegemoet ging, te nauwer was zijn gemeenschap met God. Het grootste gedeelte van de dag besteedde hij in verborgen gebed en meditatie. Zijn gemoed scheen bestendig verbonden aan de beschouwing van de heerlijke toekomst die voor hem lag. Hoewel zijn gedrag tegenover ons vriendelijk en hartelijk was, toch had hij zijn vrolijke gemeenzaamheid, geestige invallen, die zonderlinge verandering van gemoed helemaal verloren. Deze waren de hoofdkenmerken van zijn natuurlijke gemoedsgesteldheid. Het was dikwijls zijn gewoonte, om enige uren stil te zitten in zijn studeervertrek, samen met Mevrouw Sanderson; terwijl zijn geest blijkbaar veel bezig was. En als hij eens een opmerking maakte, dan was het uitdrukkelijk van de blijdschap die voor hem lag of van de goedheid Gods voor hem. Publiek of openlijk nieuws en nationale belangen waar hij altijd zo'n groot belang in gesteld had, nam hij niet langer waar in die mate van aangelegenheid die hij dikwijls geopenbaard had, van de kansel en in het verborgen, beide.

Maar hier kan ik niet nalaten op te merken, dat tot het uiterste toe, zijn gehechtheid aan zijn Soeverein (de koning) dezelfde bleef, en hiervan ben ik overtuigd, dat geen ijveriger vaderlander (patriot) geen getrouwer onderdaan, of geen onoverwinnelijker kampioen voor zijn koning en land, ooit de Britse natie eer bewezen heeft. In hem heeft Engeland een van haar 'beste bolwerken' verloren. Niet slechts hijzelf gehoorzaamde nauwkeurig haar wetten, maar handhaafde en verdedigde die tegen alle gevaarlijke leerstellingen en gelijke grondbeginselen die de tegenwoordige tijd kenmerken, en die, daar zij er naar streven om het echte fundament van het koninkrijk te ondermijnen, ook haar ondergang bij gelegenheid zullen volvoeren. Al de spitsvondigheden (sofisterijen) van de meest verfijnde Jacobijnen; al de schijnbare voordelen voorgesteld door de misnoegden, konden hem nooit, zelfs niet een ogenblik in zijn getrouwheid aan zijn Soeverein schokken, noch hem doen vergeten dat "de machten die er zijn van God gesteld zijn." De nakende storm waardoor natie en kerk bedreigd zou worden, had hij lang tevoren voorspeld en zag die nu snel aankomen. Maar hij was er wel van verzekerd dat God hem spoedig zou verplaatsen en wegnemen voor het kwaad dat komende was. En als al de dingen van deze wereld als van voor zijn gezicht schenen te verdwijnen, te meer glansrijker scheen dat heerlijke uitzicht dat voor hem lag.

In zulk een gemoedsgestalte wenste hij zeer weinig om bezoek te hebben en gewillig schikte hij zich naar de bevelen van de medische wetenschap - dat hij geen gezelschap zou hebben. Tijdens zijn ziekte, toen hij te Pentonville was, kwamen velen om naar zijn gezondheid te vernemen, maar weinigen vroegen om hem te mogen zien, uitgezonderd een zeker deel van zijn eigen familie. Hun verlangen werd herhaaldelijk hem bekend gemaakt maar hij weigerde steeds, verwachtende (buiten twijfel) een weinig herstel nadat hij de verandering van lucht beproefd zou hebben bij de Wells.

Terwijl hij daar was, kreeg hij veel meer bezoek. Maar hoewel hij, nadat ze vertrokken waren een waardering uitdrukte van hun vriendelijkheid en toegenegenheid om te komen, toch was het uit wat hij er bijvoegde duidelijk, dat het hem beter bevallen zou zijn indien hij niet gestoord was geworden in zijn meditatieën.

Ik ben vast overtuigd, dat zij die steeds bij hem waren, voor dit gedrag, dat alleenlijk ontstond uit de hemelse stand waarin hij met zijn geest verkeerde, de schuld of blaam zullen krijgen. En in het bijzonder haar aan wie (onder God) hij zeker het meest verschuldigd was, voor het tijdelijke en huiselijke genoegen dat hij genoot gedurende zijn laatste jaren. Hiervan was hij tot het laatste toe overtuigd, en dikwijls prees hij God in mijn tegenwoordigheid dat Hij hem eenmaal in kennis had doen komen met Mevrouw Sanderson.

Voor zijn familie is zij altijd een milddadige weldoenster en echte vriendin geweest; hoewel men haar gedrag in vele opzichten zich verkeerd heeft voorgesteld. Ik weet dat lastertaal dikwijls het gewone gevolg is van voorname diensten, en hoogmoed en afgunst zo spoedig gereed zijn om gunsten aan te nemen, als dat ze haastig zijn om die te vergeten.

Ook kan het, hoewel onrechtvaardig, toegeschreven worden aan belanghebbende oorzaken. Maar de persoon op wie ten onrechte de blaam geworpen wordt, is door een goede besturende hand in te hoge staat geplaatst om ondersteuning nodig te hebben, of om gunsten te verlangen voor haar eigen gewin, van anderen. Zij was geheel onbekend met de dankbare bijdrage van toegenegenheid aan haar bewezen door haar gescheiden echtvriend, tot na zijn dood. Hoewel het zeker een genot voor haar was, om te zien hoeveel hij voor haar wenste te doen; niettemin in elk ander opzicht, zover het haarzelf betrof, is het gevolg van de zaak waarop ik zinspeel een feit, van geen of weinig belang. Dit zal altijd haar bevrediging zijn, dat de consciëntie (een getrouw gezant) haar nooit zal beschuldigen van enige onrechte zaak, maar altijd hogelijk bewijzen de oprechtheid van haar gedrag. En in die grote dag wanneer het masker van allen zal afgeworpen worden, en ieder zijn rechtvaardig vonnis zal ontvangen, dan zal het gezien worden dat een volle vergelding haar geschonken zal worden, voor al haar liefdadigheid bewezen aan Gods meest getrouw dienstknecht. Gelijk er een wet is van wederverging, zo is er ook gelijkerwijs een wet van beloning: " Voor zoveel gij dit een van deze Mijn minste broeders gedaan hebt, zo hebt gij dat Mij aangedaan."

Ik beschouw het, dat ik in Mr. Huntington verloren heb, een getrouw leraar; een liefderijke beschermer; een toegenegen vader in Christus en een oprechte vriend. Zij, die zijn waarde als leraar kenden, zullen zijn verlies diep betreuren. Maar de liefde en dankbaarheid die ik tot hem gevoel, aangaande zijn gedrag tegenover mij in onderscheiding van andere personen, kan maar alleen door mij geweten worden. Het is wat ik niet kan beschrijven, maar nooit ophouden zal te ondervinden, totdat mijn lang gewenste oproep zal komen, om hem dan te ontmoeten in eindeloze heerlijkheid. Want geloofd zij God, ik treur niet als degenen die geen hoop hebben.

We hebben grote reden om dankbaar te zijn, daar we mogen zeggen, hoe Mevrouw Sanderson bijgegaan wordt onder deze zware droeve tijding.

Zij verenigt zich met Juffrouw Sanderson in liefderijk aandenken, tot Mevrouw Bensley en uzelf.

En geloof mij, geliefde mijnheer, dat ik altijd zal blijven:

Uw oprechte,

ELIZABETH FALKLAND

Aan Mejuffrouw Falkland.

Genade, barmhartigheid en vrede zij u toegewent.

Vele dankbetuigingen ben ik verschuldigd, aan u mijn geliefde vriendin, voor het verslag dat u mij gegeven hebt over de laatste ogenblikken van onze zeer geachte en getrouwe vriend en herder in de Heere Jezus Christus; van wie het in waarheid mag gezegd worden, dat hij een brandend en schijnend licht was en een ijverig, onvermoeid dienaar van het eeuwigdurend Evangelie; doende het werk van een evangelist getrouw. “De leraars nu zullen blinken als de glans des uitspansels, en die er velen rechtvaardigen, gelijk de sterren, eeuwiglijk en altoos.” Dan. 12: 3.

Toen ik hem, tengevolge van zijn onverwachte en hevige ongesteldheid te Pentonville bezocht, en hij enige liefdevolle vragen gedaan had aangaande de familie; vertelde hij mij zeer ernstig dat zijn werk afgelopen was, en dat hij niet veel langer met ons kon zijn. Ontsteld door het gezegde, vroeg ik hem, of hij ook enige gewichtige indrukken op zijn gemoed had, dat de Heere hem spoedig zou verplaatsen. Hierop antwoordde hij: ‘dat hij God hartelijk gebeden had om het te doen; want hij had reeds meer dan veertig jaren in de wijngaard gearbeid en was moe van deze ellendige, zondige wereld.’ Daarna zei hij: ‘dat hij niet met list had omgegaan noch bedrieglijk met het Woord van God gehandeld, en dat hij nu mocht delen in het genot van die waarheden die hij zolang aan anderen had gepredikt.’

Sprekende met hem over enige punten uit de ervaring, zei hij: ‘dat hij gedurende vorige ziekten nooit zo begunstigd was geworden met zulke zoete en hemelse gezichten, als nu de laatste tijd zich bij hem ophielden; dat hij niets wist van die verrukkende vreugden waarvan hij wel gehoord had in anderen. Maar gevoelde en genoot een gedurige, grondige vrede - de uitwerking van de vergeving der zonden en de vrucht van de Heilige en gezegende Geest. Toen merkte hij op dat, hoewel hij vroeger veel genoeg had gehad in de werken der schepping, dat hem nu niets meer kon bekoren van al hetgeen, dat zich onder de zon bevond.

Na verder gesproken te hebben over de zware beproevingen die hij reeds lang vooruit over de kerk had zien hangen, vertelde hij mij, dat het zijn voornemen was om de volgende morgen het land in te gaan, zijnde besloten om zijn tijdelijke belangen te regelen en zijn uiterste wil (testament) te maken - wat hij reeds alles in zijn hart geregeld had, maar thuis niet kon uitvoeren wegens de menigvuldige verstoringen die hij daar ontmoette.

Dit besluit bekrachtigde hij toen ik hem weer zag, voor de laatste maal te Junbridge Wells, twee dagen voor zijn dood, zeggende dat deze dingen het onderwerp waren geweest van zijn gebed voor de laatste acht maanden van zijn leven.

Wensende nog wat nadere onderrichting te verkrijgen aangaande alles dat gebeurd is gedurende de paar laatste dagen van zijn ziekte, heeft Mevrouw Sanderson mij begunstigd met de volgende bijzonderheden:

Het gesprek dat leidde tot de samenstelling van zijn grafschrift, zal ik beknopt vermelden, ten minste zoveel ik mij herinneren kan. Het was zoals volgt: “Niettegenstaande de tegenstand die ik ondervonden heb gedurende de gehele tijd van mijn bediening, de spot en hoon waarmee ik behandeld ben, de schandelijke lasteringen die mij toegerekend zijn, de haat die ik ondervonden heb van belijder en goddeloze beide; nochtans door al deze beproevingen heeft God mij gesterkt, en gaf mij zulk een ijver, dat ik in staat gesteld ben om de waarheid onverschrokken te prediken; hetzij dan dat ze het horen zoude of hetzij dat ze het zouden nalaten. Ze hebben de gehele raad Gods uit mijn mond gehoord, want Hij heeft mij van het begin af aan getrouw gemaakt. Het is mijn gedurig streven geweest om mijn Heere te verhogen en het schepsel te verlagen. Ik heb God geëerd en Hij heeft mij geëerd, zelfs in mijn ouderdom.”

Toen sprak hij van de oordelen die zijn vijanden getroffen hadden en met veel warmte voegde hij er aan toe: "Zij die mij en mijn God zo wreed behandeld hebben zal ik wederom zien, om als een getuige tegenover hen te verschijnen en hoewel het voor mij niet is om te zeggen, echter zal het bekend en geweten worden, nadat ik vertrokken zal zijn, dat er een profeet onder hen geweest is." Toen zei hij: "Neem een pen en schrijf mijn grafschrift als volgt:

"Hier ligt de kolendrager."

(Denk er aan ik wil het zo hebben). En gelijk alsof het maar een zin was, ging hij verder:

"Geliefd van zijn God, maar veracht van de mensen.

De Alwetende Rechter zal in de grote gerichtsdag

dit bevestigen en bekrachtigen,

tot beschaming van vele duizenden;

want Engeland en haar hoofdstad zal weten

dat er een profeet onder hen geweest is."

W. H. S.S."

Hij was dikwijls zo overweldigd door de goedheid Gods aan hem bewezen, dat hij soms schreide als een kind, en zei: "Wat een welgevalligheid is het in de almachtige God, om acht te slaan op zulk een arme snode opstandeling als ik ben! Mijn familie was de verachtste van de gehele parochie, echter heeft God overvloedige eer op mij gelegd door mijn werken te zegenen, zelfs nog in mijn ouderdom. Maar mijn werk is gedaan; ik zal hier niet lang meer zijn. De weg die voor mij ligt is effen; er zijn geen twijfelingen noch vrezen; alles is helder en ik ben zo zeker van de hemel alsof ik er al in was. God zal hen die op Hem vertrouwen nooit verlaten noch begeven. Hoe groot is Zijn goedheid aan mij, door zo liefderijk met mij te handelen en zo langzamerhand welgevallig mijn tabernakel los te maken!"

Ik heb, gedurende zijn ziekte, niet een murmurend woord van hem gehoord, en hoewel zijn lichamelijk lijden groot was, was hij toch kalm en onderworpen en wachtte geduldig op zijn aflossing. Alleen zei hij eens: "Hij vertoeft lang. Waarom blijft Zijn wagen zolang achter?"

We hebben onze geliefde vriend verloren. Maar ik hoop dat we zijn laatste vermaning in ons gemoed mogen blijven omdragen - om er aan te denken hoe wij gehoord - en vast te houden aan wat wij ontvangen hebben. Ik verwacht hem weer te ontmoeten, als hij zal zeggen: "Zie hier ik, en de kinderen die Gij mij gegeven hebt."

E. Sanderson

Geen gedachte hebbende dat het de laatste maal zou zijn, dat ik hem zou zien, toen ik hem verliet te Junbridge Wells, een dag voor zijn dood. Daarom was ik te meer ontsteld toen de bedroevende tijding van die gebeurtenis mij bereikte, dat zonder twijfel grote doorzoekingen des harten zal veroorzaken, en duchtig gevoeld en beklaagd worden door hen, die de krachtvolle uitwerkingen van zijn bediening hebben ondervonden en de voordeden van zijn hartelijke en stichtelijke gemeenschaps-oefeningen. Ons verlies is inderdaad groot. We zijn echter niet van elkaar gescheiden, als zulken die elkaar nooit meer verwachten te ontmoeten; maar hopen daar te komen waar treurigheid en droefheid zullen wegvliegen. En daar houde de bozen op van beroering, en rusten de vermoeiden van kracht. Laat ons daarom niet treuren als hen die geen hoop hebben, maar de roede kussen en Hem die ze besteld heeft, gedenkende dat ons verlies zijn eeuwige winst is. Want, op onze zeer waarde vriend mogen wij gerust toepassen de woorden van Paulus: *"Hij heeft den goeden strijd gestreden; hij heeft den loop met vreugde geëindigd, en is nu heengegaan om de erfenis als zijn beloning te ontvangen, die beloofd is aan al de heiligen in het licht."* O, dat wij ook mogen sterven de dood van de rechtvaardigen, en ons einde zijn gelijk het zijne! Dat zij zo. Amen.

P.S.

De boosaardige lasteringen waar u op wees, die in omloop zijn omtrent Mevrouw Sandersons gedrag, noodzaken mij om mijn zwak getuigenis hierbij te voegen; tegen al zulke duivelse aantijgingen, die zo wreed als dat ze onbillijk zijn. Ik ben een levende getuige, van de liefde en achting die er bestond tussen haar Eerwaardigheid en haar man; die mijzelf meer dan eens, in van elkaar verwijderde tijdperken, vertrouwelijk verteld heeft van de tere en hartelijke zorg die zij hem toewijde, en van haar onbaatzuchtig vertrouwen, door haar gehele eigendom zonder voorbehoud ter van zijn beschikking te stellen. "Nijd dood de slechte", maar, "hij die de God vreest zal van hen ontkomen."

Mocht die God, die de rechtszaak der weduwe verdedigt, haar een volle beloning geven voor al de tederheid en zorg bewezen aan Zijn getrouwe, beweldadigde dienstknecht, onze waardige vriend!

Mevrouw B. verenigt zich in welwillende achting, met de vrouwen met wie ik u alle zegeningen toewens, die onze hemelse Vader ons wil toedelen.

Ik verblijf, uw getrouwe

T. BENSLEY.

Nog een gedachtenis aan William Huntington door Paul Avril

Onder het gehoor van William Huntington mochten o.a. gerekend worden Mr. Hannah, hoofd van de huishouding van prinses Charlotte. Verscheiden leden van de Koninklijke hofhouding waren nu en dan vertegenwoordigd.

Een van Huntingtons uitstekende hoorders was Paul Avril, afstammeling van een uitgeweken Hugenoten familie.

Op 24 oktober 1776, hoorde Avril Huntington in de Margrietstraat een preek uitspreken over Openbaring 4 : 2: „En terstond werd ik in den Geest.” Huntington was toen 31 en Avril 30 jaar. Avril zegt: „Grote troost stroomde in mijn ziel ... mijn hart brandde binnen in mij terwijl Christus tot mij sprak door Zijn Evangeliebazuin. Terwijl Hij mij door Zijn Geest de Schriften opende, door een gering instrument.

Op woensdagavond, 13 december 1778, werd ik gezegend onder het gehoor van Mr. Huntington over Jesaja 35 : 3: „Versterkt de slappe handen en stelt de struikelende knieën vast.” Ik werd dikwijls gezegend onder de bediening van deze getrouwe knecht des Heeren.

In 't laatst van 1783 tekende ik in voor het „Arminiaans geraamte.” O, dit boek! Het werd zeer aan mijn ziel gezegend, om mij van de Arminiaanse overblijfselen te verlossen. Of de geneigdheid om op de wet van Mozes te leunen, een vervloekte bittere wortel die gedurig opspringt om Gods waarde, uitverkoren kinderen te benauwen. God hechte Zijn zegel aan dit boek, ik ben getuige. Laat hen, die het willen veroordelen, dat dan maar doen.

Nu¹ zat ik meer dan ooit onder Mr. Huntingtons bediening. Ik bevond dat de kracht het Woord vergezelde. Hij is een dierbare, waarde man Gods.

In februari 1784, heb ik verscheiden preken van Mr. Huntington beluisterd, en mijn ziel mocht onder allen zich verlustigen. Ik genoot er een bijzondere zegen onder.

Op maandagavond 19 april, sprak Mr. Huntington over Num. 6 : 24-26: „De Heere zegene u, en behoede u! De Heere doe Zijn aangezicht over u lichten, en zij u genadig! De Heere verheffe Zijn aangezicht over u, en geve u vrede !” De goede man vertelde ons dat hij veel van de zegening, in de tekst genoemd, waar mocht nemen terwijl hij voor ons sprak. Ik kan er van getuigen want ik mocht veel van 's Heeren tegenwoordigheid genieten terwijl ik deze preek beluisterde. Alsook lang daarna in overdenkingen en herinneringen daarover. Ik loof de Heere dat ik de meeste boeken van Mr. Huntington gelezen heb, in 't bijzonder zijn „Koninkrijk der hemelen ingenomen door gebed.”

Op 11 december 1796, 's avonds op de Dag des Heeren sprak Mr. Huntington over Johannes 14 : 19, 20: „Nog een kleinen tijd, en de wereld zal Mij niet meer zien; maar gij zult Mij zien; want Ik leef, en gij zult leven. In dien dag zult gij bekennen, dat Ik in Mijn Vader ben, en gij in Mij, en Ik in u.” O, de kracht die met deze preek, voor mijn ziel, gepaard ging! Het was niet slechts in woord maar in kracht. Toen hij de woorden: „Maar gij zult Mij zien”, uiteenzette, kon ik met het oog des geloofs, wat mijn bevinding betreft, oog in oog met hem zien. „Gelijk in het water het aangezicht is tegen het aangezicht.” Hij haalde aan: „Want ik ben door de wet der Wet gestorven opdat ik Gode leven zou. O, het licht en de vrijheid, liefde en vrede die ik genoot! Ik dacht aan de liefde mijner ondertrouw. Alles wat Christus tot mij gesproken had herinnerde ik mij, in overeenstemming met Zijn belofte. Ik gedacht aan Hem uit het klein gebergte; want de wet des Geestes des levens had mij vrijgemaakt. Dit beleefde ik wederom: „Uw zonden, die vele waren, zijn u vergeven, ga heen in vrede.” Zulken hebben veel lief. O, hoe dierbaar was 1 Korinthe 13 voor mijn ziel! Het is een hoofdstuk dat over de liefde handelt. O, de gelukzaligheid om opnieuw, onder de zoete liefdeblijken, de vergeving der zonden toegepast te mogen beleven, welk een gemak brengt dat mee.

Op maandagavond 23 januari 1797, sprak Huntington over 1 Johannes 2 : 28: „En nu, blijft in

---

¹ Nadat Huntington prediker was te Londen

Hem.” O, hoe gezegend was deze gehele, dierbare preek voor mij! Hoe gepast op mijn geval! Ik was zo vervoerd dat ik amper zonder fouten schrijven kon.

Huntingtons preken waren zelden korter dan anderhalf uur (lang voor een Engelsman), want zelden bleef hij bij zijn tekst. Maar ondanks zijn afdwalen, overtrof niemand hem in de kunst zich beknopt uit te drukken als het het kardinale punt der Waarheid betrof.

De predikant Samuel Adams, zei: „Slechts degenen die Huntington hebben horen preken kunnen enig idee hebben van de diepe geestelijke kennis die hem vergund was. Of kunnen waarnemen, hetgeen degenen gevoelden, die de heerlijke Evangeliewaarheden van zijn lippen gehoord hebben. Ik zal nimmer de indruk vergeten die ik had, onder de eerste preek die ik van hem hoorde. Ik kon alleen maar wenen en bidden. Ik gevoelde een onuitsprekelijke vrede. Zij schriften geven slechts een zwak idee van terecht wonderlijke en heilige man. Zijn gezag als prediker, vond zelden zijns gelijke, zij werd nimmer overtroffen.

Jozua Lamb van Bottesford vertelt: ‘als Mr. Huntington in Newark kwam preken, kwamen op een van die gelegenheden twee baptistenpredikanten hem beluisteren. Toen ze uit de kapel kwamen, verklaarde de één dat hij nimmermeer zou gaan preken, want hij kon goed zien dat hij niet gezonden was. En de andere beefde van het hoofd tot de voeten.

Mr. Pickering vertelde mij; „Ik kon nauwelijks een denkbeeld vormen van de grootheid, majesteit en heerlijkheid welke met het Woord gepaard ging.

Thomas Burgess, predikant in Deptford, zegt: „Ik had vele kwade geruchten van die grote man Gods gehoord, en dacht dat hij een zeer verschrikkelijk persoon was. Ik ging hem echter toch beluisteren. Hij sprak over Romeinen 8 : 2: “Want de wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods”, en werd liefelijk ingeleid. Hij zette geheel mijn bevinding uiteen, van begin tot eind. En mijn ziel is vanaf die tijd tot nu aan hem verbonden geweest. Burgess bleef vriendschap met Huntington onderhouden.

Op 11 juli 1813 hield hij een gedachtenispreek op het overlijden van zijn dierbare vriend. De tekst was genomen uit Psalm 37:37. “Het vredevolle einde van de oprechte”. Uitgegeven door Eb. Huntington, Bloomsbury. 1813.